

•A•S•D•

OBSAH 4. ČÍSLA 12. ROČNÍKU - 1980

Domy, kde byl Ježíš hostem
Podmínky vyslyšení
Sestoupil do pekel
Náš milovaný bratr —
Opět v Jeruzalémě
Není dobré, aby člověk byl sám
Archeologické objevy
v Ras Šamra
...a proto ji důvěřujeme (5)
Pokorný Mojžíš
a ctižádostivý Chóre
Což v Galád léku nemají?
Loida a Eunika, matka a dcera
Vegetářství — stojí to za to?
Nová píseň
Co je štěstí?

ZNAMENÍ DOBY

Život v míru

Podle výpočtu švýcarského vědce J. J. Babela vedlo lidstvo v posledních 5500 letech (to znamená v období zhruba od počátku civilizace do roku 1950) celkem 14 500 malých a velkých válek, v nichž zahynulo na 3 miliardy 640 miliónů lidí, tedy bezmála takový počet, jakého dosahuje obyvatelstvo naší zeměkoule dnes.

Současně vypočítal, že v průběhu těchto ozbrojených konfrontací utrpěl svět takové materiální škody, které by se daly vyčíslit částkou 500 kvintiliónů (kvintilión = miliarda miliard) švýcarských franků.

Odhadnout, kolik lidských obětí a zničených hodnot by si vyžádal případný termojaderný konflikt, si nikdo netroufá. O tom, jakou katastrofu pro lidstvo by představoval, lze částečně odhadnout na základě údaje, že současné zásoby jaderných zbraní se rovnají více než 1,3 miliónu bomb podobné síly, jakou USA svrhly na Hirošimu, což znamená, že dnešní arzenál jaderných zbraní dosáhl takové síly, že by jím bylo možno vyhubit obyvatelstvo naší planety 15krát.

Každý myslící člověk, když čte v denním tisku podobné zprávy, se musí zachvát strachem nad tím, jaké nebezpečí hrozí celému světu. Jako křesťané nemůžeme a nejsme lhostejní k těmto nebezpečím, která by mohla celý svět proměnit v jeden veliký požár. Požadavky evangelia zaujímají vždy rozhodné stanovisko, nikdy nestojí v neutralitě. Podobně nelze provádět křesťanskou mírovou službu jen pouhým přihlížením nebo společenskou nestranností. Příkázání Kristovy lásky se plní tam, kde se provádí praktická solidarita s utlačovanými a vykořisťovanými. Tou se myslí taková vzájemná láska, která vyhledává druhého v jeho společenském postavení, které se snaží strukturálně zlepšit.

Konkrétně to lze vyjádřit podobenstvím Pána Ježíše o milosrdném Samaritánovi. Samaritán se ujímá člověka, který byl přepaden, oloupen a ležel u cesty polomrtvý. Když se přiblížil k postiženému, neptá se, jaké národnosti, rasy nebo společenského postavení je. Pro Samaritána je směrodatné, že je to člověk, potřebující pomoc. Po poskytnutí nezbytného ošetření jej nenechává tam, kde ho našel, ale stará se o něj dál, zajistí mu možnost existence po dobu nemoci, je s ním prostě prakticky solidární. Nešlo tedy o jednorázovou charitativní pomoc ojedinelému postiženému a potřebnému „na cestě do Jericha“, nýbrž o to, aby „celá cesta života“ byla budována tak, aby na ní lidé nebyli ustavičně přepadáváni, olupováni nebo zabíjeni.

Jako věřící jsme a budeme vždy pro věc míru. Budeme pro mír žít a pracovat. Písmo svaté, které je základním pravidlem naší víry, nás k tomu vede: „Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji.“ Pán Ježíš nás staví proti zločinům násilí a válkám. Jako křesťané podle vzoru Ježíše Krista budeme pomáhat k pravému míru, vždyť, kdo by po něm netoužil? Proč o něm znovu mluvíme a tolik píšeme? Jen proto, aby si všichni lidé znovu uvědomili, že jen v míru můžeme vytvářet krásné hodnoty pro blaho celé společnosti. Proto stojíme ve vší vážnosti i odpovědnosti na straně míru, a tím i života.

Ervín Kobiela

**V ROCE 1955 BYL
tázán A. Einstein, jaké
zbraně budou použity
v případné třetí světové válce.
Odpověděl, že neví,
ale že dle jeho názoru
ve čtvrté světové válce
budou lidé používat
jako zbraně
pouze kameny.**

DOMY, KDE BYL JEŽÍŠ HOSTEM

KAREL ŠPINAR

Ježíš na této zemi neměl trvalého bydliště. Sám o sobě říká: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ (Mat 8,20). Byl opravdu jen hostem na tomto světě a jeho život byl vlastně nepřetržitým putováním z místa na místo.

A přece na pozemské pouti mezi Betlémem, místem narození, a Golgotou, místem jeho smrti, se našly oázy klidu, kam přišel jako host a kde si odpočinul. Přiblížme se k Pánu Ježíši právě na těchto místech a učme se od něho.

V KAFARNAUM

Evangelista Marek nám hned ve 2. kapitole mluví o místě, kde se Pán Ježíš cítil jako doma. „Když se po několika dnech vrátil Ježíš do Kafarnaum, prosllechlo se, že je doma. Sešlo se tolik lidí, že už ani před dveřmi nebylo k hnutí. A mluvil k nim. Tu k němu přišli s ochrnutým; čtyři ho nesli. Protože se pro zástup nemohli k němu dostat, odkryli střechu tam, kde byl Ježíš, prorazili otvor a spustili dolů nosítka, na kterých ochrnutý ležel.“ Původně bydlel Pán Ježíš v Nazaretě, ale všechno na světě je pomíjivé. Otcovský dům v Nazaretě nedával Ježíši trvalého přístřeší, jako lidským dětem žádná rodná střecha na tomto světě. Když Pán Ježíš započal své kazatelské působení, neuvěřila v něj ani vlastní rodina. A tak byl nucen hledat si jiný domov. Našel jej v příbytku Petrově v Kafarnaum, kam přicházel velmi často, aby si odpočinul po práci a službě potřebným lidem.

Dům Petra v Kafarnaum se stal brzy slavným domem. Protože „jak se prosllechlo, že je doma,“ hned se sešlo množství lidí, takže „přede dveřmi nebylo k hnutí“. Ježíš k nim mluvil. Dělal to rád, protože býval lidem dobrým přítelem. Sláva onoho rybářského domu nespočívala v jeho výstavnosti ani kráse nebo bohatství.

V porovnání ke slavným domům a nádherným palácům jinde na světě poznáváme velký rozdíl. Veliká byla sláva Ninive, Babylónu, egyptských faraónů nebo indických maharádžů. Ve všech těchto případech učinil nádherný palác slávu člověka, ale slávu Petrova domu učinil Syn člověka — Ježíš, který měl smysl, zájem a lásku pro potřebné lidi. Lidé to vycítili, že je má rád. Vždyť vyhledával místa největší bídy a sloužil všem. Když se vracel, lidé cítili, že přichází Pán a Král. Tak se

Petrův rybářský dům stával při Ježíšově příchodu *domem krále* — poněvadž se domů vracela Boží moc, svrchovanost a majestát.

Proto k Ježíši, do Petrova královské-

ho domu, přišli žádat o pomoc přátelé ochrnutého člověka. Věděli, že Ježíš jim může pomoci, ale nevěděli, že Petrův dům je i *domem prorockým*. Ježíš odkrýval nejenom nemoc, ale i její příčiny. Příčinou mnohého utrpení bývá totiž hřích. A je dobře, aby byli lidé hlasitě upozorněni na tento pramen osobního i společenského zla; proto trpíš, že ses prohřešil proti Bohu, jeho zákonům i proti lidem.

Dům Petrův byl však pro Ježíše i *domem nejvyššího kněze*. V Písmu čteme, že když Ježíš viděl tu velkou víru přátel ochrnutého, jak spustili nosítka až před něj, řekl nemocnému: „Synu, odpouštěj se ti hřích.“ Tato slova obnovovala nejen síly těla, ale posvědčovala i život k nové práci tím, že tohoto člověka vracela Bohu.

Rybářský dům v Kafarnaum je domem nepomíjitelné slávy, protože když měl Ježíše za hosta, měl ve svých zdech krále, proroka i velekněze. Měl pomoc, světlo i život. Dům Petrův se stal velkým proto, že v něm přebýval Ježíš.

Usídlilo se tam štěstí a spokojenost. A tak každý dům, každý příbytek a každá rodina, ve které přebývá Ježíš, je podobně domem štěstí a spokojenosti. To věděl i starozákonní vůdce izraelského lidu, Jozue. Žil v době vlašnosti, kdy Izraelci kolísali mezi Bohem a pohanským světem, mezi opravdovou láskou k Bohu a láskou ke světu. Věděl, že na přítomnosti Boží je závislý mír, štěstí a požehnání jeho domu. Proto řekl: „Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu“ (Joz 24,15).

Písmo svaté nám nezaznamenává události jen pro historii samu. Chce, abychom si vzali z biblických událostí poučení pro sebe. Zpravidla každý přece vyrůstáme a žijeme v nějakém domě, příbytku, rodině. A tak si můžeme položit otázku: Co ten můj „dům“, můj příbytek, moje rodina? Je také takovým místem, kde by i druzí poznali, že v něm přebývá Ježíš — Pán a Král? To by se mělo přece poznat. Na Ježíšových učednících se poznalo, že „Jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem“ (Skut 4,13). Poznávají tvoji sousedé, tvoji známí, že ten tvůj „dům“, jako ten Petrův, je i domem prorockým? Je místem, ze kterého by se šířila znalost vůle Hospodina pro dobu nynější i budoucí? Kde bys jako proroci zdávná oznamoval, jaká je vůle Boží? Je takovým misionářským domem?

A nakonec si zodpověz tu třetí otázku: „Stal se tvůj příbytek, tvoje rodina i domem nejvyššího kněze? Je domem modlitby ráno i večer? Vědí tvoji známí, tvoji přátelé, že je ve své rodině přivedeš blíž k Ježíši, který jim také odpustí hřích, jako v Petrově domě tomu ochrnutému?“

Ptejme se sami sebe a dejme si odpověď. Přiznejme si, že jsme nebyli vždy takovými, jak to od nás Pán Bůh očekává. Takové poučení nechť nám skýtá ten první dům, který přijal Ježíše za hosta a u kterého jsme se zastavili.

V JERICHU

V bibli je zmínka i o druhém domě, kam přišel Ježíš jako host. Čteme o tom zprávu u Lukáše 19,1-9: „Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč. Toužil vidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na strom, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď

rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ Rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahámův.“

Evangelista Lukáš nás zavádí do Jericha, bývalého města palem, růžových zahrad a balzámových křovin. V tomto městě se lidem vedlo dobře, ale přesto všichni lidé v Jerichu nebyli šťastni. Necítili se spokojeni proto, že mnohé z nich tížila kletba hříchu. Nejnešťastnější z nich byl vrchní celník Zacheus. Pro něho nebylo slitování ani vysvobození. Proč? Protože veřejné mínění Židů bylo proti němu. Kolaboroval s utiskovateli Židů, s Římany, vybíral pro ně daně, symbol poddanství a vybíral i víc než měl. Okrádal lidi a tak se obohacoval. To mu Židé nemohli odpustit.

Zacheus byl Izraelec. Jeho dům byl izraelský dům. I sám Kristus to potvrzuje, že také on, Zacheus, je syn Abrahámův. A přesto Zacheův dům v městě Jerichu byl domem zlořečeného člověka, protože na něm spočíval hřích — neodpuštěný, nesmytý, nesmířený. Nic na tom nezměnilo, že Zacheus byl vrchní celník. A že jeho dům byl domem bohatým. I bohatý dům je chudý bez Boha. Zacheus dobře věděl, na čem je. Před Bohem i sám u sebe byl člověkem zlořečeným, nešťastným.

Situace, jakou hřích vytvořil v Zacheově domě, v jeho rodině, se opakuje v různých obměnách až dodnes. Kolik takových rodin vidáme kolem sebe? Rodin rozvrácených, kde snad mají po materiální stránce všechno v hojnosti, mají přepychový byt, luxusní auto a přitom v rodině chybí soulad a manželé se třeba rozvádějí. Děti z takových

rodin jsou ubožáci, kteří trpí duševně i tělesně. Vidí všechny ty nechutné scény a hádky rodičů. Do školy přicházejí nevyspalé, nervově otřesené. Takové dítě je větší chudák, než kdyby u chudých rodičů jedlo snad jednou denně. Bohaté rodiny, ale přitom chudé, protože je v nich hřích. Chybí v nich soulad, spokojenost, láska.

Vraťme se však k Zacheovi. Jeho dům byl i domem ustavičné touhy. Kletba jeho činů ho neustále tížila. Vždyť to není lehká věc nést na sobě hřích. Jako spásná hvězda mu zazářila naděje, že je jeden, kdo přijímá i hříšníky, nepohrdá jimi, ale naopak, pomáhá jim: Ježíš z Nazareta. A to je to nejkrásnější na celém příběhu o Zacheovi. Ježíš se sám pozval do jeho domu a učinil z domu Zacheova dům spásy. Ježíš zůstal v jeho domě. Všimněme si však jedné závažné okolnosti. Zacheus při rozhovoru s Ježíšem vyznal své hříchy, změnil svůj život. Udělal pokání. Pokání je podmínka smíření s Bohem. I Písmo nám to potvrzuje slovy: „Jestliže vyznáme své hříchy, Bůh je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očisťuje nás od každé nepravosti“ (1 Jan 1,9). Stačí jen chtít přijít ke Kristu a Ježíš nám sám vyjde vstříc.

I Zacheův příběh nás vede k zamyšlení. Je možné, že i na nás spočívá nějaký neodpuštěný, nesmytý a nesmířený hřích. Máme velmi pěkné společenské postavení, náš příbytek je také bohatý jako u toho Zachea, ale při tom všem je přesto chudý, protože je bez Boha. V rodině jsme rozháraní, nešťastní, možná spějeme k rozvratu. Nezapomeňme, že je jeden, kdo nás přijme takové, jací jsme — Ježíš. Řekněme mu své slabosti, nedokonalosti, své hříchy. Řekněme to však Ježíši přímo, žádnému člověku. Přijměme jako Zacheus i my Ježíše do svého příbytku, rodiny, „domu“ a stane se z něho dům záchraný.

Písmo svaté nás vede ještě k jinému domu. Je to dům Marie a Marty v Betánii. Evangelista Lukáš o tom píše: „Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta, která měla sestru Marii. Ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slova. Ale Marta měla plno práce, aby Ježíše obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“ Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde“ (Luk 10,38.39).

Dům Marie, Marty a jejich bratra Lazara je domem, o kterém se Písmo zmiňuje velmi pochvalně. Byl to dům věřících lidí, kam Ježíš rád chodil, kdykoli zavítal do Judstva. Nevypovídá se nám mnoho o tom, jak se Ježíš seznámil s tímto domem pokoje, klidu, dobročinnosti a přátelského pohostinství. Ale podle toho, jak nám popisuje evangelista Jan rozhovor Ježíše s Marií a Martou, poznáváme, že věděly, kdo Ježíš je. Projevuje se to ve větách: „Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá“ nebo „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel.“ Z toho je jasné, že šlo o lidi, kteří s Ježíšem už dříve měli hlubokou náboženskou zkušenost, že v něj věřili a dobře si s ním rozuměli. Celá rodina vzhlížela k Ježíšovi s nadšenou úctou. Tento dům v Betánii byl domem vděčných a věrných srdcí. Pán Ježíš jako člověk cítil tak jako my. I jemu bylo těžko setkávat se s nevděkem. Snad aspoň trochu chápeme, a bolesti je skryto v otázce: „Jidáš, políbením zraňuješ Syna člověka?“ Nebo co vyčítavého překvapení je v prosté otázce, když uzdravil deset malomocných a jenom jeden mu přišel poděkovat: „Nebylo jich uzdraveno deset? Kde je těch devět?“ Nuže, v Betánii bylo Ježíšovi dobře. Marta jej přijala do svého domu i srdce. A Marie? Sedí Ježíši u nohou. Každá vyjadřuje svou lásku jinak, ale jedno je jisté: Ježíš jim byl nade všechno.

Rodiny, kde takto ctí Ježíše, jsou šťastné. To by měl být obraz i našich rodin. Ježíš přicházel bez ohlášení, nepozván. I k nám může přijít, když se nenadějeme. Jak? Pán Ježíš na to odpovídá v podoběnství: „Byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nemocen, a navštívili jste mne, hladověl jsem, a dali jste mi jíst.“ Na otázku, kdy se tak stalo, uslyšíme odpověď: „Cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili“ (Mat 25,40). Ježíši sloužíme v lidech. Vztah člověka k Bohu se měří podle vztahu člověka k člověku, konkrétně v mezilidských vztazích k sousedům nebo spolupracovníkům. Kéž i náš příbytek je pro Pána Ježíše tak příjemný, jako byl příbytek Marie a Marty!

DŮM SMUTKU

Poslední dům, kam se chceme také s Ježíšem podívat, je dům smutku, o kterém píše evangelium Marka 5,22: „Tu přišel jeden představený synagogy, jménem Jairos, a sotva Ježíše spatřil, padl mu k nohám a úpěnlivě ho prosil: „Má dcera umírá. Pojď, vlož na ni ruce, aby byla zachráněna a žila.“ Ježíš odešel s ním. Ale cestou je potkali lidé, kteří přiběhli z domu Jairova a vyřizovali: „Tvá dcera zemřela; proč ještě obtěžuješ Mistra?“ Ježíš však nedbal na ta slova a řekl představenému synagogy: „Neboj se, jen věř!“

Než přišel Jairos k Ježíši, poznal i nedokonalost lékařských možností. Ve své hrůze a beznaději se vůbec neohlížel na to, co tomu řeknou druzí, že on, představený synagogy, klečí před Mistrem z Nazareta a prosí o pomoc. Tenkrát se přiznat k Ježíši jako k Mistru znamenalo vyloučení ze synagogy — velký společenský postih.

V Písmu dále čteme: „Když přišli do domu představeného synagogy, spatřil Ježíš velký rozruch, pláč a kvílení. Vešel dovnitř a řekl jim: „Proč ten rozruch a pláč? Dítě neumřelo, ale spí.“ Oni se mu posmívali. Smrt pro ně znamenala nenávratný konec. Proto se Ježíš setkal s posměchem a pohrdáním, když před domem Jairovým

projevil názor, že i ten, kdo zemřel, může žít. Na jiném místě o tom řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít“ (Jan 11,25).

Ježíš povzbuzuje víru: „Neboj se, jen věř.“ Tak to říká každému, kdo k němu dnes přijde v úzkosti a trápení, bolesti a zoufalství. Ježíš neklade váhu na to, proč jsi přišel a co tě pohnuje k tomu, abys jej vyhledal. Tvé víře, byť byla sebeslabší a sebedokonalější vychází vstříc, obživuje ji, rozdmychává ji, až pod vlivem jeho pomocné ruky vyslechneme jasným plamenem. Jestliže jsi zkusil u lidí vše a nikdo ti nepomohl, přijď k Ježíši, zkus to s Ježíšem. On ti nebude vyčítat, proč jsi k němu nepřišel hned, proč jdeš k němu až naposled. Uděláš krásnou zkušenost jako Jairos.

Konec děje v Jairově domě smutku líčí evangelium dále: „Ježíš vzal s sebou otce dítěte, matku a ty, kdo byli s ním a vstoupil tam, kde dítě leželo. Vzal ji za ruku a řekl: „Děvče, pravím ti, vstaň!“ Tu děvče hned vstalo a chodilo; bylo jí dvanáct let. A zmocnil se jich úžas a zděšení.“ Tak se z Jairova domu zoufalství stal dům víry.

Vyjmenovali jsme si místa, kam Ježíš přišel a kde jeho přítomnost byla ku pozhledání — dům rybáře Petra

v Kafarnaum, dům Zacheův v Jerichu, dům Marie a Marty v Betánii a dům Jairov. Ale vyjmenovat pouze domy, kde Ježíš byl, by nebylo úplně. Je jedno místo, kam chce Pán Ježíš přijít a kde chce přebývat i dnes. To místo je tak důležité, že je nemůžeme pominout a nezmínit se o něm. Je to místo pro nás životně důležité. Tím místem, kam chce Ježíš vstoupit a kde chce přebývat, je *naše srdce*. Říká nám o tom on sám slovy: „Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechně-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večer a on se mnou“ (Zjev 3,20). Jsou to zvláštní dveře, na které Ježíš tluče. Otevřít je musíme jen my sami. Ježíš neváhá jít až k nám, abychom se stali jeho učedníky, aby nás zachránil a stal se naším Spasitelem.

Sám však ty dveře neotevírá. Nevnučuje se, čeká. Vpustíme ho dovnitř? Nežádá nic, než abychom jej milovali z celého srdce. Být jeho následovníkem znamená zachovat jeho přikázání: „Milujte se vzájemně!“ Ježíš tu vyjádřil takto: „Kdo mne miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.“ Když Ježíš ovládne naše srdce, přinese s sebou i nebeské požehnání. Ať tedy Ježíš přebývá v našich srdcích i rodinách stále.

PODMÍNKY VYSLYŠENÍ

Chceme-li si vyprosit milost a požehnání od Boha, musíme mít v srdci lásku a ochotu odpouštět. Jak se můžeme modlit „Odpusť nám naše viny, jak o i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám“ (Mat 6,12), a sami přitom neuměli odpouštět? Očekáváme-li, že budou vyslyšeny naše modlitby, musíme druhým odpouštět týmž způsobem a v témž rozsahu, v jakém doufáme, že bude odpuštěno nám.

Další podmínkou vyslyšení je vytrvalost v modlitbě. Má-li se naše víra a náš život rozvíjet, musíme se stále modlit. Musíme být „na modlitbě vytrvalí“, bdít a „děkovat Bohu“ (Řim 12,12; Kol 4,2). Apoštol Petr napomíná: „Žijte proto rozumně a střízlivě, abyste byli pohotovi k modlitbám“ (1 Petr 4,7). Pavel přikazuje: „V každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu“ (Fil 4,6). „Ale vy, milování“, praví Juda, „modlete se

v Duchu svatém, uchovejte se v lásce Boží“ (Juda 20,21). Nepřetržitá modlitba je nepřerušené společenství člověka s Bohem; život vycházející od Boha proudí do našeho života a z našeho života se vrací k Bohu čistota a svatost.

V modlitbě je nutná vytrvalost. Nedej se ničím odradit. Snaž se ze všech sil udržovat stále spojení mezi Ježíšem a svým srdcem. Vyhledávej každou příležitost k modlitbě a modli se všude, kde je k tomu vhodné místo. Lidé, kteří opravdově touží po spojení s Bohem, navštěvují modlitebny, účastní se shromáždění, plní věrně své povinnosti a pečlivě využívají všeho, co mohou získat. Využívají každé příležitosti a účastní se všeho, kde na ně mohou dopadat paprsky nebeského světla.

Měli bychom se modlit v kruhu rodinném; přede vším však bychom neměli zanedbávat modlitbu v soukromí, neboť to je podstatou duchovního života. Je nemožné, aby člověk rostl a prospíval, když se nemodlí. Modlitba v rodinném kruhu nebo na veřejnosti nestačí. V samotě otevři své nitro sledujícímu oku Božímu. Modlitbu v ústraní má slyšet jen naslouchající Bůh. Žádné zvědavé ucho nemá slyšet obsah takových proseb. V soukromé modlitbě cítíme, že jsme prosti okolních vlivů, ničím nevyrušováni. Klidně a vroucně se upínáme k Bohu. Sladký a trvalý bude vliv vyzařující z Boha, jenž vidí skryté, jehož ucho je stále otevřené, aby vyslechno prosby tryskající ze srdce. Pokojnou, prostou vírou člověk udržuje spojení s Bohem a shro-

mažduje paprsky božského světla, které mu propůjčí sílu a vytrvalost v boji se satanem. Bůh je naše pevnost!

Modli se ve všem koutku. Při své každodenní práci pozvedni své srdce často k Bohu. Tak krácel s Bohem i Enoch. Tyto tiché modlitby stoupají jako vůně vzácného kadidla k trůnu milosti. Satan nemůže zvítězit nad tím, jehož srdce je takto zakotveno v Bohu.

Není doby nebo místa, kdy by bylo nevhodné vysílat k Bohu prosbu. Nic nám nemůže zabránit, abychom pozvedli svá srdce v opravdové modlitbě. Uprostřed davu na ulici, při své každodenní práci můžeme vyslat prosbu k Bohu a žádat o Boží vedení, jako to učinil Nehemiáš, když předložil králi Artaxerxovi svou žádost. Koutek pro spojení s Bohem můžeme najít všude, kde jsme. Měli bychom stále mít své srdce otevřené a zvat Ježíše, aby přišel a usídlil se v nás jako nebeský host.

I když je možná kolem nás špatné, zkažené prostředí, nemusíme dýchat jeho náklazu, nýbrž můžeme žít v čistém ovzduší nebes. Můžeme zavřít všechny dveře nečistým představám a ne-svatým myšlenkám, povznese-li se k Bohu upřímnou modlitbou. Ti, kdo mají svá srdce otevřená, aby přijali pomoc a požehnání Boží, budou žít ve světějším ovzduší, než je ovzduší země, a budou ve stálém spojení s nebesy.

Je třeba, abychom měli jasnější představu o Ježíši, abychom plněji chápali cenu věčných věcí. Srdce Božích dětí má naplnit krásu svatosti. Abychom toho dosáhli, musíme prosit Bo-

ha, aby nám zjevil nebeské skutečnosti. Modlitbami se obracejme k výšinám, aby nám Bůh dovolil nadýchat se nebeského ovzduší. Můžeme být Bohu tak blízko, že naše myšlenky se v každé neočekávané zkoušce obrátí k němu tak přirozeně, jako se květina obrací k slunci.

Přinášej Bohu své potřeby, své radosti, své starosti, svá přání i své obavy. Tvé břímě ho neobtěžuje, ani ho neunaví. Ten, jenž ví o každém vlasu na tvé hlavě, není lhotejný k potřebám

svých dětí. „Vždyť Pán je plný soucitu a slitování“ (Jak 5,11). Naše strasti a naše volání se dotýkají jeho laskavého srdce. Přinášejí mu všechno, co znepokojuje tvou mysl. Není nic tak těžké, aby to nemohl unést, neboť Bůh nese všechny světy a vládne nad všemi věcmi vesmíru. Nic, co se týká našeho pokoj, není tak malé, aby si toho nevšiml. Žádná kapitola našeho života není tak temná, aby si ji nemohl přečíst, žádná situace, v níž se octneme, není tak těžká, aby ji nemohl zvládnout.

Žádná pohroma, která postihne nejmenší z jeho dětí, žádná starost, která trápí srdce, žádná projevená radost, ani žádná upřímná modlitba neunikne našemu nebeskému Otci, aniž by o ni projevil okamžitý zájem. „Uzdravuje ty, kdo zkrúšení jsou v srdci, jejich rány obvazuje“ (Žalm 147,3). Mezi Bohem a každým jednotlivcem je tak jasný a plný vztah, jako by nebylo jiného člověka na světě, o kterého by pečoval a za nějž dal svého milovaného Syna.

VYZNÁNÍ. KTERÉ ZMĚNILO SVĚT

Apoštolské vyznání víry zdůrazňuje skutečnost Kristovy smrti několikerým způsobem: „... ukřižován, umřel a byl pohřben“. Dále většina českých překladů kréda pokračuje „... a sestoupil do pekel“. Možná, že mnohé čtenáře toto prohlášení překvapí. Mnozí věřící

možná ani nepřemýšlejí, co vlastně ve svém vyznání víry říkají. Kam to vlastně Kristus sestoupil? Co je to „peklo“?

Dříve, než budeme hledat biblickou odpověď na tuto otázku, alespoň stručně si připomeňme události, jak jsou popsány v evangeliích. U kříže, na kterém zemřel Spasitel, zůstal z apoštolů pouze jediný — Jan. Ježíš zemřel a Jan si uvědomoval, že za chvíli jeho tělo římští vojáci pohrbí do společného hrobu se zločinci. Jistě by mu rád připravil důstojnější pohřeb, neměl však žádnou moc. Nyní se objevují dva vlivní členové židovské velení — Josef z Arimatie a Nikodém. Nesouhlasili s odsouzením Ježíše Krista, protože v něj tajně věřili. Avšak teprve nyní, po jeho smrti, našli v sobě sílu veřejně se k němu přiznat. Využili svého vlivu a Pilát jejich žádosti vyhověl, dal svolení, aby Ježíše pohrbili do Josefova soukromého hrobu, vytesaného do skály nedaleko místa ukřižování. Nikodém přinesl směs vonných masť, aby Ježíšovo tělo mohli balzamovat a důstojně pohrbít, jak to bylo zvykem v bohatých židovských rodinách.

Nyní Spasitel ležel v tichu skalního hrobu. Odpočíval spánkem smrti po utrpení, kterým zaplatil naši spásu. Měly se na něm naplnit všechny předobrazy a symboly starozákonních obřadů. Podle Božího příkazu měli izraelité v době staré smlouvy slavit velikonoce tak, že 14. nisanu navečer zabili určeného beránka a slavili památku „Velké noci vysvobození z egyptského otroctví“. Následující den 15. nisan byl velkým výročním svátkem a dnem „sobotního odpočinku“. Třetího dne, tedy 16. nisanu, byl do chrámu přinesen snop prvotin, kterým začínalo radostné období žni, sklizně nové úrody, přijímání Božích darů (3 Moj 23,5-11). Kristus jako Beránek Boží měl podle těchto předobrazů zemřít v předvečer velikonoce, ale po sobotním odpočinku měl třetího dne vstát z mrtvých jako „prvotina všech lidí“ (1 Kor 15,20; Kol 1,18). Sám několikrát hovořil o tom, že zemře a třetího dne vstane z mrtvých. Jak se však zdá, rozuměli tomu spíše Kristovi odpůrci, než jeho učedníci. (Mat 27,63). Evangelia dále hovoří, že vůdcové židovského národa nechali ze strachu zapečetit skalní hrob, v kterém bylo uloženo mrtvé tělo a ke vcho-

du postavili stráž římských legionářů. Nemohli však zabránit Boží moci. Jen bezděčně zdůraznili div z mrtvýchvstání Spasitele.

Když 50 dnů po Kristově zmrtvýchvstání kázal o letnicích v Jeruzalémě apoštol Petr, zdůraznil, že Kristova smrt nebyla náhodou, ani výsledkem lidských snah, ale prorocky předpověděnou součástí plánu záchrany člověka. Odvolával se na slova 16. Žalmu: „Bratři, o praotci Davidovi vám mohu směle říci, že zemřel a byl pohřben; jeho hrob tu máme až dodnes. Byl to však prorok a věděl o přísaze, kterou se mu Bůh zavázal, že jeho potomka nastolí na jeho trůn. Viděl do budoucnosti a mluvil tedy o vzkříšení Kristově, když řekl, že nezůstane v říši smrti a jeho tělo se nerozpadne v prach“ (Skut 2,29-31). Tento výrok připomíná apoštolské vyznání víry, když hovoří, že Kristus umřel, byl pochován a sestoupil „do říše smrti“.

Kralický text podobně jako staré překlady kréda hovoří o „pekle“. Novodobí překladatelé si uvědomují vývoj jazyka i představy, které asi dnešní čtenář spojuje s termínem „peklo“, proto se snaží najít jiné možnosti překladu původních biblických termínů. Většina překladů pořízených v našem století místo slova „peklo“ užívá termín „podsvětí“. Překladatelé ekumenické bible volili obrat „říše smrti“. Co tato slova znamenají? Kam Kristus sestoupil?

Původní řecký text Nového zákona užívá slova „hádes“. Toto slovo znamená „smrt, místo přebývání mrtvých, podsvětí, hrob“. Hebrejský termín použitý v citovaném Žalmu 16,10 zní „šeol“. Význam je stejný — říše smrti, hrob, zánik. Oba termíny se používají v bibli často. „Hádes“ je použito v Novém zákoně celkem jedenáctkrát, vždy ve významu smrt nebo hrob. Pouze v podobě Pána Ježíše o bohatci a Lazarovi (Luk 16,19-31) je použito ve smyslu trestu za špatný život. Toto podoběství má jistě svůj hluboký pedagogický význam, nemůže však samo o sobě sloužit k vytvoření nějakého článku víry nebo učení bez ohledu na jiné části bible. Hovoří-li apoštol Petr, že Kristus sestoupil do „hádesu“, či „šeolu“, pak tím ve smyslu Písma říká, že skutečně a naprosto zemřel. Bible však konstatuje, že smrt jej nemohla

pohlit trvale. Nepodlehli přirozenému rozkladu. Hrob jej nemohl udržet. Kristus třetího dne vstal z mrtvých, ale o tom budeme hovořit příště.

Termíny „hádes“ nebo „šeol“ nehovoří o trestu, ale prostě označují smrt, zánik člověka jakožto přirozený důsledek hříchu. Kristus přijal plné lidství. Přijal na sebe také lidské viny. Proto zemřel po způsobu lidí a sestoupil do hrobu tak, jako všichni ostatní lidé. Slovo „hádes“ je vytesáno do mnoha náhrobních kamenů z helenského období. Je to prostě označení hrobu, smrti. To je biblická odpověď na otázku, kam vlastně Kristus sestoupil, co se s ním po smrti dělo. To, co se děje se všemi lidmi, kteří umírají — spí spánkem smrti, leží v prachu země, ve stavu naprosté nevědomosti (Kaz 9,5. 6.10). Není to ani odměna ani trest, protože mrtví teprve očekávají den, kdy je Bůh vzkřísí a pozve k účtování.

Písmo hovoří, že hříchy lidí, nevěra, odmítání Spasitele, budou souzeny a potrestány. Hovoří o „místě takového trestu“. Řecký termín Nového zákona v tomto smyslu zní „geenna“. Kraličti, jako i jiní, překládali tento termín také slovem „peklo“. Geenna je vlastně pořečtělá výslovnost hebrejského Gehinnom čili údolí synů Hinnom (nebo také údolí Benhinnom). Je to roklina v blízkosti Jeruzaléma, kde prováděli také barbarské pohanické rituály, spalování dětí jako oběť bohu Molochovi (2 Par 28,3). Toto údolí bylo u Židů později považováno za symbolické místo Božího soudu nad zlem a bezbožnými. Měli k tomu své důvody. Toto údolí se stalo smetištěm, kam vyváželi odpadky z města i jeruzalémského chrámu, pohřbívali mršiny apod. Z údolí Hinnom prý stále stoupal dým. Odpadky doutnaly. Než stačily shořet úplně, dostávaly se na skládku odpadky další. Tento obraz propasti, odkud stále vychází dým, převzala lidová mluva pro znázornění Božího soudu. Znázornění se těšilo zvláštní oblibě u rabinů křesťanské doby.

Nový zákon užívá termínu geenna několikrát. Jen v záznamu Ježíšova kázání na hoře je uveden třikrát (Mat 5, 22.29.30). Jindy hovořil Ježíš s farizeji o tom, kdo může „duši i tělo zatratit v pekelném ohni“ (Mat 10,28). Dle textu u Lukáše 12,5 je zřejmé, že geenna je něco, s čím člověk musí počítat až později po smrti. Má zničit tělo i duši, tedy celého člověka.

Ježíš Kristus hovořil o tom, že přijde den, kdy bude Bůh účtovat se všemi lidmi. Nastane rozdělení lidstva na dva tábory: jedna skupina uslyší pozvání k věčnému životu, druhá rozsudek: „Jděte ode mne, prokletí, do ohně věčného“ (Mat 25,31-46). Zjevení Jana prorocky popisuje vykonání tohoto rozsudku (Zjev 20,9.10). Věčný život je odměnou pro ty, kdo dají Bohu za pravdu. Lidem, kteří si zvolili zlo, je určeno věčné zahynutí — geenna.

Bible ovšem nezná představu „věčného pekla“, kde jsou lidé trápeni

ohněm po nekonečně dlouhou dobu. Tím méně zná popisy čertů a ostatních bájných lidových představ. Když bible hovoří o věčném ohni, naznačuje spíše konečnost a neodvolatelnost Božího trestajícího zásahu, než jeho časové trvání. Oheň je nazván věčným, protože působí zničení navěky, jednou provždy.

V tomto smyslu užívá bible spojení „věčný oheň“ i v jiných případech. Typickým příkladem je osud, který stihl dávná města Blízkého východu. V dopise Judy čteme: „Podobně jako oni, i Sodoma, Gomora a okolní města se oddaly smilstvu, propadly zvrhlosti, a jsou nám výstražným příkladem trestu věčného ohně“ (Juda 7). Oheň, který zničil jmenovaná města, netrval věčně, neboť dodnes. Byl však věčný — tzn. že zničení bylo konečné, města úplně zmizela ze zemského povrchu. Místo, kde stávala, je dnes zaléváno vodami Mrtvého moře. Podobně tomu

bude s lidmi, kteří budou odsouzeni k věčnému ohni. Budou zničeni s věčnou platností, tedy navždy. Bible také oznamuje, že k vykonání tohoto rozsudku dojde „na konci věků“, po skončení tisíciletého Kristova království, dříve než bude celá země obnovena.

Původní jazyky bible rozlišují na jedné straně „šeol“, „hádes“ — tedy smrt, hrob, přirozený zánik člověka a na druhé straně zánik jakožto Boží trest „geenna“ — věčný oheň. Pro toto rozlišení Písmo užívá také termínu první a druhé smrt. Žel, že toto rozlišení nerespektují vždy všichni překladatelé. Jestliže apoštolské vyznání hovoří o Kristu, že sestoupil do pekel, pak připomíná statě a termíny bible, které hovoří o přirozené smrti člověka. Apoštolské vyznání ani bible neučí nic o věčném pekle — pouze hovoří o Božím právu posuzovat lidské činy a řešit otázky zla s konečnou, „věčnou“ platností.

K. Nowak

BIBLICKÉ POSTAVY

9

Opět v Jeruzalémě

Pavel se vypravil do Jeruzaléma spolu s křesťany z Bereje, Tesaloniky, z Derby a Efezu. Byli mezi nimi také Lukáš a Timoteus. Po příchodu do Miletu vyslal posly k starším do Efezu, aby se s nimi přišli rozloučit. Když pak s nimi rozmlouval, řekl jim otevřeně, že má za to, že se s nimi už nikdy nesetká. Věděl, že od Židů nemůže očekávat nic jiného než „pouta a strasti“ (Skut 20,23). Ale jako až dosud, kladl čest svého Pána a Mistra před svou vlastní bezpečnost. „Ale já nepřikládám svému životu žádnou jinou cenu, než abych dokončil svůj běh a splnil úkol, který jsem dostal od Pána Ježíše: hlásat evangelium o Boží milosti“ (Skut 20,24).

Během shromáždění v Miletu skládá apoštol účty ze své práce v Malé Asii. Jaká jistota vane z jeho slov! Pavel dosvědčuje, že v Asii mnoho plakal, zakoušel mnohá příkoří, ale také, že jeho vinou nikdo nezahyne, čili že se snažil každému vydat svědectví o Ježíši Kristu. Nezameškal cestou žádnou vůli Boží. Připomíná také, že jim sloužil zadarmo, že nezatoužil po jejich zlatě ani stříbře, nýbrž že vlastníma rukama vydělával pro sebe a své druhy. Nezapomněl je varovat, že po jeho odchodu přijdou mezi ně draví vlci, aby strhli učedníky na svou stranu (Skut 20, 24-35).

Nyní, kdy jim takto osvětlil minulost, přítomnost a budoucnost a napomenul je, aby bděli, „klekl a s nimi se všemi se pomodlil“.

Pavlov příklad vzbuzuje i v nás přání: až jednou budeme muset Bohu složit účet ze svého života, abychom tak mohli učinit s vědomím, že jsme nic nezameškali, co od nás Pán žádal.

Pavel přijel do Jeruzaléma bez obav,

neboť již cestou se mu dostalo prorockého varování. Naposled přišel prorok Agabus, který se s Pavlem znal již z Antiochie, aby Pavla varoval před cestou do Jeruzaléma (Skut 21,4.10-12). Přicestovali Židé bez ustání štváli proti Pavlovi, že se dopustil zločinu proti židovství. Nezmínili se však ani slovem o službě lásky a podpoře, kterou Pavel několikrát zorganizoval pro jeruzalémské věřící. Velmi rychle se v Jeruzalémě rozšířila zpráva o příchodu nenáviděného „odpadlíka“.

Lukáš živě popsal podivuhodné shromáždění. Jakub, který byl toho času vedoucím církve v Jeruzalémě, se ujal slova a vylíčil situaci takto: „Vidíš, bratře, kolik desetitisíců je mezi Židy těch, kdož uvěřili, a všichni jsou horliví milovníci zákona. O tobě měli zprávu, že všechny Židy v pohanstvu učíš odpadlictví od Mojžíše; říkáš prý, aby nedávali obřezávat děti a neřídili se dávnými mravy“ (Skut 21,20-21).

Jakub, právě tak jako Pavel, doufal, že dary lásky, které Pavel a jeho přátelé přinesli s sebou, zmírní nepřátelství židokřesťanů. Lukáš o tom neříká nic. Ale z jeho mlčení lze vytušit jisté zklamání. A teď? Co přišlo. Jakub po formální otázce: „Co tedy dělat?“, radí Pavlovi, aby udělal smírné gesto a dokázal, že je pravý Žid a očistil se z podezření. „Máme tu čtyři muže, ti na sebe vzali slib. Ty vezmi s sebou, dej se s nimi očistit, zaplať za ně, aby si mohli dát ostříhat hlavu, tak všichni poznají, že na zprávách, které o tobě slyšeli, není nic“ (Skut 21,24). Pavel s tím souhlasil. Vždycky se snažil přizpůsobit se všem lidem, pokud to ne odporovalo jeho víře. „Všem jsem se stal vším, abych zachránil některé buď jak buď.“ Nad všechny ohledy a cí-

ode všech, ale učinil jsem se otrokem všech, abych získal co nejvíce lidí“ (1 Kor 9,12). Téměř na konci sedmidenního obřadu spatřili někteří Židé z Malé Asie Pavla v chrámě. Rozhořčili se a vzbouřili proti němu všichni lidé, neboť se domnívali, že znesvětil chrám tím, že do něj uvedl své řecké přátele.

Dopustit se takového činu bylo vážným zločinem. Byl to jeden z přestupků, na který byl trest smrti a který Římané předali do kompetence Židům. Aby se takového přestupku nemohl nikdo dopustit z nevědomosti, byly v Pavlově době nad hlavním vchodem umístěny varovné tabule. Na nich mohli číst ve třech jazycích: „Žádný cizinec ať se neodvážá přes hradbu do svatého prostranství. Kdo by při tom byl dopaden, ať si přičte sám následek; trest smrti.“ Dva takové nápisy v řeckém jazyku našli archeologové na mis-

tě chrámu. Římané potvrdili tento zákaz, aby chránili city Židů.

Židé, kteří spatřili Pavla v chrámu, chtěli jednat bez soudu a ihned ho zabít. Jeho hodina však dosud nepřišla. Římský důstojník, mající hlídku, přispěchal, uchopil ho — ne však proto, že měl s apoštolem soucit, ale aby odvrátil hrozící vzbouření. Římský velitel se domníval, že jde o hledaného politického agitátora a že učinil dobrý lov. Dal rozkaz, aby zajatce bičovali, aby se dověděl, o čem se ve sporu jedná. Aby tomu ušel, odvolal se Pavel na své římské občanství. „Což smíte bičovat římského občana, a ještě k tomu bez soudu?“ Římské právo totiž zakazovalo začínat vyšetřování mučením.

Dalším krokem bylo zasedání vysoké rady — Synedria — sestávající z velekněží a jedenasedmdesáti rádců. Žaloba proti Pavlovi byla náboženské povahy a podléhala židovskému zákonu. Proto Synedrium bylo oprávněno projednávat Pavlův případ. Toto zasedání skončilo sporem. Pavel vrhl mezi ně otázku zmrtvýchvstání, čímž způsobil hádku mezi farizeji a saduceji a vzbudil dojem, že je nadále dobrým farizeem, který věří ve vzkříšení (Skut 23,1-10).

PŘED FELIXEM

Jeruzalém byl pro Římany vždycky nebezpečným místem. Když se roznese zpráva o úkladech proti Pavlovi, dopravila jej silná stráž do Cezareje, římského hlavního stanu na palestinském pobřeží. Tam byl mimo přímý vliv židovských úřadů (Skut 23,12-24).

V Cezarei se Pavel znovu ocitl před římským prokurátorem Felixem. Tentokrát zněla obžaloba nejen, že se pokusil znesvětit chrám, nýbrž že jako mor jítří neklid mezi Židy po celém světě. Velmi se podobala obžalobě vznesené proti Ježíšovi. V případě Ježíše byla původní obžaloba ryze náboženské povahy, ale byla změněna na politickou obžalobu, aby měla váhu u římského soudu, aby ho mohli odsoudit k trestu podle římského práva.

Ačkoliv Felix, právě tak, jako ostatní římsští úředníci, neměl rád všechno, co by mohlo způsobit nepořádek, byl přesvědčen, že Pavel je nevinný. Felix odložil své rozhodnutí. „Při tom zároveň doufal, že mu Pavel dá úplatek,“ a tak se i zde ukázala příznačná pohan-ská lakota (Skut 24,1-26).

PŘED FESTEM

Tehdy (okolo roku 59 po Kr.) byl Felix odvolán do Říma, aby se zodpovídal za některá opatření učiněná v jiné souvislosti. Nový místodržitel se nazýval Porcius Festus. Záhy se ujal Pavlova případu. Velekněží počítali s tím, že nový místodržitel nezná sporné židovské otázky, naléhali na něho, aby předvedl apoštola před náboženský soud v Jeruzalémě. „Při tom činili úklady, že jej cestou zabijí“ (Skut 25,2,3). Ale Festus nebyl tak nezkušený, jak se domnívali a Židům nevyhověl. Pavel byl již dva roky vězněn. Věděl, že musí do-
tění mu byla láska. „Jsem svobodný

sáhnout cíle svého povolání a dostat se do Říma. Musí-li tam přijít jako vězeň, proč by se toho měl bát? Proto se Pavel rozhodl využít práva římského občana a požádat, aby soudem císařským soudem. „Odvolávám se k císaři.“ Tím vzal Pavel vítr z plachet svých nepřátel.

Festus byl Pavlovým odvoláním zmaten. Věděl o slabinách ve všech bodech obžaloby proti Pavlovi a byl v rozpacích, co má napsat do průvodního listu, který musí zajatci dát. Když Herodes Agrippa navštívil Cezareu, byl Pavel znovu předvolán před oba muže s nadějí, že Agrippa, který znal lépe židovské poměry, mu pomůže najít řešení. Oba vládcové nemohli zakrýt, že byli Pavlovou zvěstí dotčeni, ačkoli se snažili zbavit rozpaků lehkým žertem. Agrippa odpověděl Pavlovi: „Zkrátka si troufáš udělat ze mne křesťana.“ To není výkřik bezmála obrácené duše, nýbrž vtipkování hrdého ducha, jemuž záleží na tom, aby se vyhnul trapným důsledkům víry.

Pavlovo přání se splnilo. Byl odeslán do Říma spolu s Lukášem a dalším přítelem, Aristarchem. Cestoval lodí, která přepravovala trestance. Taková vězeňská loď jezdila svého času na pravidelné lince z Palestiny do Říma. Římané dbali na to, aby jejich amfiteátr stále fungoval a měl nepřetržitý přísun nešťastných zajatců z různých míst říše. Část jich jistě dala přednost „hrdinské“ smrti v boji s gladiátory nebo s dravou zvěří v aréně před zdlouhavou a bolestnou smrtí na kříži.

Pavel působí dojmem zvláštního případu. Skutečnost, že měl s sebou dva přátele, dělá dojem, že cestoval jako dobře vypadající římský občan v doprovodu dvou svých otroků. Vynikající vězňové z vyšších společenských tříd si směli vzít s sebou otroky k obsluze. Skutečnost, že také mohl promluvit o detailech cesty s vedoucími posádky lodí, nás opravňuje domnívat se, že měl zvláštní postavení. Cesta do Říma, bouře a ztroskotání, je nejživější literární líčení, jaké v oné době máme. Mohl je napsat jen očitý svědek (Skut 27,1-42; 28,1-13).

Po mnoha námořních dobrodružstvích vystoupil Pavel na pevninu v Puteoli v jižní Itálii, kde byl vřele přijat skupinou křesťanů. Když se přiblížil k Římu, byl vděčnými čtenáři svého listu mile překvapen. Lukáš poznamenal: „Jakmile je Pavel uviděl, poděkoval Bohu a nabyt dobré mysli“ (Skut 28,15).

Celá dvě léta byl Pavel vězněn. Měl však dovoleno najmout si byt spolu s římskou stráží, za kterou musel také platit. Ani za těchto těžkých okolností nezapomněl na úkol, který mu vzkříšený Pán dal. Věděl, že ve skutečnosti to nebyli ani Židé ani Římané, kteří ho poslali do Říma. Byl to sám Bůh. Pavel si naplánoval cestu do hlavního města, avšak sotva předpokládal, za jakých okolností se uskuteční. Kristus ho povolal k tomu, aby nesl zvěst evangelia i do Říma.

V ŘÍMĚ

Apoštol záhy navázal spojení s vědoucími a předními činiteli synagogy. Jako na jiných místech i zde uvěřili někteří, když uslyšeli jeho poselství, zatímco většina je zavrhlá. Pavel se opět obrátil k pohanům. Přes omezení domácího vězení je obrazem muže, který nadále žije v plné poslušnosti povolání, jež obdržel před mnoha lety. Nakonec přišel do střediska římské říše a „kázal království Boží a učil o Ježíši Kristu docela směle a bez překážek“.

Pavel dosáhl svého cíle. Jeho vzkří-

šený Pán ho vyslal jako apoštola pohanů. Jeho úkolem bylo „otevřít jim oči, aby se obrátili ode tmy ke světlu, od moci satanovy k Bohu, aby se jim dostalo odpuštění hříchů a dědičného podílu mezi těmi, kteří jsou posvěceni vírou v Ježíše Krista“ (Skut 28,18). Pavel věděl, že svým příchodem do Říma splnil své poslání. Přišel do „věčného města“ s vědomím, že na všech důležitých místech, po celém tehdy známém světě, se nachází skupina lidí, která má zkušenost s vírou v Kristu. Věděl, že těchto skupinek bude přibývat stále

víc, až budou tvořit velká společenství věřících. Věděl také, že podle zaslíbení Pána Ježíše se zvěst evangelia dostane postupně ke všem národům a jazykům. I když všichni neuvěří, evangelium jim bude „na svědectví“. A až se tak stane, pak se naplní zaslíbení Kristovo, že přijde opět na naši zemi. To bude jeho slavný druhý příchod. Evangelista Matouš zaznamenává Kristova slova takto: „A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec“ (Mat 24,14). J. Marcolla

NENÍ DOBRÉ, ABY ČLOVĚK BYL SÁM

Každý člověk si přeje mít kolem těch, kteří jsou mu blízcí, ještě někoho, kdo by mu byl nejbližší. V dětství to jsou rodiče, sourozenci, potom kamarádi, později však nestačí ani to a člověk si hledá životního druhá.

Tuto přirozenou touhu člověka po nejkrásnějším a nejušnějším lidském společenství vyjadřuje slovo Boží následovně: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou“ (1 Moj 2,18).

Bůh tedy říká, že má-li mít člověk vědomí, že už není sám, potřebuje společenství bytosti, která má s ním podobné touhy a cíle. Říká, že účelem manželství je, aby dva lidé ztratili pocit osamělosti a našli cíl svého života v tom, aby žili v souladu s Boží vůlí a aby se učinili vzájemně šťastnými.

Tento základní cíl manželství nabývá dnes, kdy odcižení ohrožuje každého z nás, zvláštní důležitosti. Splní-li manželství v tomto smyslu své poslání, stává se požehnáním nejen manželům a dětem, ale celé společnosti. Nesplní-li, pak je tím nejhorším, co nás může potkat. Moudrý muž starověku, když myslí na problém nepodařeného manželství, říká: „Lépe bydlet na cimbuří hradb, než v domě se ženou hašteřivou.“

Ríká se, že oheň je Boží dar, ale je věcí člověka, aby se nepopálil. O manželství to lze říci také. Nepodařené manželství znamená nepodařený život, je třeba předejít tomu, abychom se nespálili. To je poznatek, který se zakládá na životních zkušenostech mnoha generací.

Je sice pravda, že popálit se může i ten nejopatrnější člověk,

ale méně často se popálí ten, kdo si opatří ohnivzdorný oděv. Zamysleme se, jak předcházet problémům v manželství. Musíme jim předcházet, protože tehdy, když se jimi musí zabývat duši, bývá obyčejně pozdě.

Manželství je jako člověk. Zrodí se, žije, někdy onemocní, umře. Každá nemoc má své vnější i vnitřní příčiny, a tak to bývá i v manželství. Tak jako v lidském těle selže funkce některého orgánu, tak selhává i některá funkce manželství. Je to také narušení rovnováhy funkcí. Vyšinutá rovnováha musí být urovnána.

Co v manželství narušuje rovnováhu? Na čem je závislá správná rovnováha? Chceme-li na tuto otázku najít odpověď, musíme si důkladně povšimnout tří hledisek manželství.

Manželství je tělesné a duchovní společenství, ke kterému se zavazujeme před Bohem. Proto každé zdravé manželství má tělesnou tvář, duchovní tvář a tvář obrácenou k Bohu.

Sexualita je důležitá nezanedbatelná stránka. Bůh této stránce přisoudil dědičnost života a pokračování lidského rodu. Není to něco, k čemu bychom byli přinuceni. Rozhodujeme se k tomu sami a počítáme přitom s Božím požehnáním. Rozumný člověk prožívá všechno uvědoměle. Také i sexuální život. Pouze pudový přístup k tělesnému soužití vylučuje lásku a snižuje člověka na úroveň zvířete. Jde o realizaci vzájemné lásky a důvěry. Člověk dokáže prožívat své biologické potřeby s radostí jen tehdy, jsou-li hodnotné.

Na poli sexualit nás ohrožují dvě krajnosti. Obě vznikají pře-

stupováním přírodních zákonů — a to je hřích. Jedna krajnost se projevuje poodeňováním a druhá krajnost přeceňováním sexualit.

Hřích v nás vždy způsobuje nesoulad. Tam, kde se v manželství neuznává potřeba tělesné stránky lásky, tam manželství ztrácí svou plnou hodnotu. I na to nás upozorňuje Písmo. Apoštol Pavel v dopise Korintským upozorňuje věřící manžele, aby se v tělesné lásce vzájemně nezkracovali: „Žena nemá své tělo pro sebe, ale pro svého muže. Podobně však ani muž nemá své tělo pro sebe, ale pro svou ženu. Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase buďte spolu...“ (1 Kor 7,4,5).

V zdravém manželství mají manželé přednost patřit bezezbytku jeden druhému. Ten, kdo partnera zkracuje v lásce, je sobecký. Ale sobecký je i ten, kdo chce mít partnera bez lásky. To je provinění proti partnerovi, kdy nechceme mít někoho, ale jen něco. Takto partnera snižujeme na úroveň věci.

Proto krizi v manželství předcházíme i tím, že se naučíme v lásce se darovat bez sobectví tomu druhému.

Druhá tvář manželství je tvář duchovní. Slovo duchovní zde nechápeme v náboženském smyslu. Myslíme tím duševní soulad mezi dvěma lidmi. Manželství totiž nevzniká tím, že se setkají pouze dvě těla. Je to spíše setkání společných zážitků. Je třeba ochoty stále znovu objevovat toho druhého.

Třetí tvář manželství je tvář obrácená k Bohu. Manželství se nestává křesťanské tím, že mu je požehnáno církevním obřadem, nestává se křesťanské ani tím, že ho uzavírají dva věřící lidé. Křesťanské se stává teprve vědomím, že se život dvou lidí pojí s Bohem. Manželství je zdravé tehdy, když se dva lidé mohou postavit před Boha. To je duchovní zkouška manželství. Manželé by se často měli modlit: „Odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám.“ V době námluv se každý snaží jevit lepším, než ve skutečnosti je. I toho druhého si idealizuje a méně si všímá jeho chyb. V manželství se člověk ukáže takový, jaký je, a pak přichází rozčarování. Proto je třeba, abychom byli více upřímní k sobě i před Bohem. Ať je to upřímnost, která pramení z odpuštění nedostatků.

Abyste tvář manželství, která je obrácená k Bohu, neomroceně-

la, musíme se naučit denně přicházet před Boha. Vidíš-li, že ten druhý má chyby, uvědom si, že i ty jsi chybníci a odkázaný na Boží milost. Jen tak můžeme litovat svých hříchů společně. Jinak se naše manželství může utopit v záplavách obvinění a výčitek.

K vyjádření lásky dvou lidí zná řečtina tři slova. Je to eros, filein a agapé. Tato tři slova přesně vyjadřují tři hlediska manželské lásky. Eros tělesnou lásku, filein duchovní sounáležitost manželů, kdy jeden nedovede být šťastný bez druhého a agapé — manželské soužití, které na sebe bereme před Bohem. Agapé není pocit ani touha, ale zásada, podle které dáváme sami sebe beze zbytku tomu druhému, k čemuž denně potřebujeme Boží pomoc.

Síla manželské lásky pramení ze schopnosti vyslechnout druhého. Na to bychom měli mít vždy čas. Ten čas se neměří hodinami, ale trpělivostí. V každém znuděném manželství je časem slyšet: „Už mne nemiluješ, jako kdysi.“ Taková věta může mít nevyslovené pokračování: „Ani já už tě tak nemiluji a nejsem na tebe zvědavý jako kdysi.“

Manželství je zdravé tehdy, když je schopno znovu a znovu objevovat toho druhého. Manželé mají často pocit, že toho druhého znají zcela podrobně. Říkávají: „Znám tě velice dobře, jsi takový a takový.“ Přitom vedou vražedné spory kvůli malíčkostem, což dokazuje, že je ještě mnoho věcí, které by mohli jeden na druhém objevit.

Zkusme věc obrátit a dívat se na naše obvinování z hlediska toho druhého. Nezapomeňme, že láska pochází ze vzájemného poznání.

Také ta tvář, která je obrácená k Bohu, mívá svoje nemoci. Nejnebezpečnější příčinou bývá nedostatečná ochota k odpuštění. Není právě nejvhodnější, chceme-li dosáhnout, aby před námi ten druhý činil pokání. UVědomme si, že před Bohem jsme stejně nedostateční a odkázaní na jeho milost. K lásce potřebujeme neustále sílu od Boha. Bez toho rovnováha není v manželství stálá.

Důležité je také, abychom se spolu naučili prožívat sváteční chvíle. Ten, kdo neumí prožívat sváteční chvíle, je člověk otrocké povahy. Manželství je jhem jen tehdy, jestli nezatěžuje stejnoměrně. Jestliže ho máme pro koho nosit, pak nám propůjčuje křídla. Dává nám radost ze života.

R. ZUREK

ARCHEOLOGICKÉ OBJEVY V RAS ŠAMRA

V roce 1929 se objevily první sen-
zační zprávy o nálezích v Ras Šamra,
nedaleko Středozemního moře. Od té
doby píší o tomto místě archeologické
časopisy palcovými titulky.

Jistý sedlák oral v roce 1928 své pole
na pahorku Ras Šamra v severní Sýrii
a narazil při tom na zasypanou kamen-
nou hrobku. Našel v ní spoustu záj-
mavých věcí a mezi jinými i šperky
a klenoty. Jakmile se to dozvěděly
vládní úřady, sestavily ihned expedici,
která začala s vykopávkami. To bylo

v roce 1929. Od té doby se ve vyko-
pávkách pokračuje. Přestávka byla jen
v letech druhé světové války.

Sotva které místo na Blízkém Východě má pro archeology tolik překvapivých objevů jako vykopávky v Ras Šamra. Jeho rozvaliny ležely více než 3000 let v klidu nikým nedotčeny. Dnes v nich archeologové nalézají stovky textů psaných na hliněných tabulkách nebo kamenných destičkách. Kromě toho tam našli pomníky, sochy, zbraně, nástroje, domácí nářadí, ozdobné šperky a další cennosti.

Muzeum v Damašku vystavuje mnoho předmětů, které byly objeveny právě v Ras Šamra. Mezi jiným jsou to nádherně vyřezávané destičky ze slonoviny. Zprávy o vykopávkách v Ras Šamra jsem pozorně sledoval od samého začátku. Zabýval jsem se i konečnými závěry. Byl jsem potěšen, že jsem mohl navštívit toto místo v době, kdy se tam právě prováděly vykopávky.

Z Aleppa jsem jel do Latakie, nejsevernějšího přístavního města Sýrie. Je přibližně ve stejné výši jako východní výběžek Kypru, který je za pěkného počasí dobře viditelný. Několik kilo-

metrů severněji leží Ras Šamra, které bylo do roku 1929 známé jen domorodcům. V posledních desetiletích se stalo známé tisícům učenců a čtenářů bible.

Řekněme si nejdříve něco k samotné metodě vykopávek. Starodávna zbořená města v Sýrii nebo v Palestině se dají poznat celkem snadno podle vnějších forem. Je to obvykle vyvýšený pahorek, kterému se říká arabsky „tell“. Vznikl tak, že se na rozvalinách předchozího města začalo stavět město nové. Když ve starověku zaniklo nějaké sídliště — ať zemětřesením nebo válkou — lidé později zbytky ruin pouze srovnali, nic se neodváželo. Na solidních základech budov starých stávali nové. Během staletí se základní úroveň města stále zvyšovala.

Archeolog, který začne kopat na takovém pahorku, odkrývá vlastně jednu vrstvu zbořenin za druhou a může klidně rekonstruovat dějiny příslušného města. Vrstva nejmladšího, nedávno osídlení leží nahoře, zbytky nejstaršího osídlení až zcela dole. Jedná-li se o místo, které bylo obýváno nepřetržitě až do naší doby, musejí archeologové odstranit velkou hromadu materiálu z doby arabské, byzantské, římské či řecké. Takový způsob práce je ovšem nákladný a často ztroskotá pro nedostatek finančních prostředků.

Ras Šamra je z tohoto hlediska místem velmi rentabilním, je tam možno pracovat bez velkých nákladů. Podle svědectví vykopávek bylo město osídleno ve 13. století př. Kr., tedy v raných dějinách Sýrie. Tehdy Blízký Východ zaplavily „mořské národy“, mezi nimi byli i Filištinští. Obsadili a zničili také město Ras Šamra, které se ve starověku jmenovalo Ugarit. V té době byla zničena i další města v Malé Asii, Sýrii a Palestině. Ugarit už nebyl později vystavěn. Poslední vrstva osídlení je tedy ze 13. století př. Kr. Leží pod nánosem prachu a písku, který se na něm nahromadil během 3000 let.

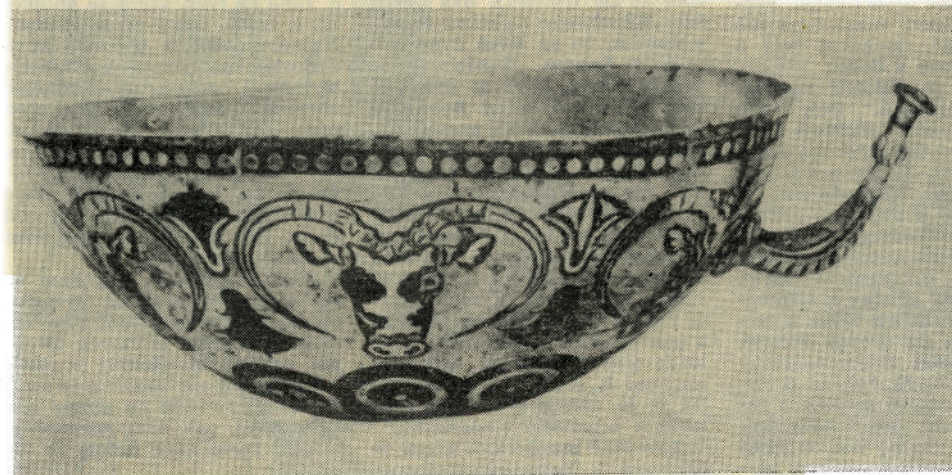
Moji pozornost upoutala především městská zeď. Je v ní pěkně zachovaná městská brána. Tato brána je jednou z mála, které se dochovaly ze starověku neporušené až do dnešní doby.

Vstoupil jsem do města touto branou. Přelézal jsem hromady balvanů. Dostal jsem se až na místo, odkud řídí prof. Schaeffer své průzkumy a vykopávky.

V uplynulých letech se podařilo vykopat a zpřístupnit celý palác posledního krále Ugaritu. V jeho ruinách narazili na několik archivů. Prof. Schaeffer mne zavedl na jedno místo v paláci, kde se takový archiv nalézal. Tam jsem mohl sám vidět, jak se právě dostávaly na světlo další hliněné tabulky, ovšem mnohé z nich rozbité. Kopáče s krumpáči a lopatami odvolali, vystřídali je archeologové. Ti pracovali kartáčkem, štětečkem a kapesním nožem, aby nepoškodili ještě více už tak dost poškozené kamenné tabulky. Každý úlomek pečlivě prohlédli a opatrně zabalili. Místo, kde byl nalezen, zazna-

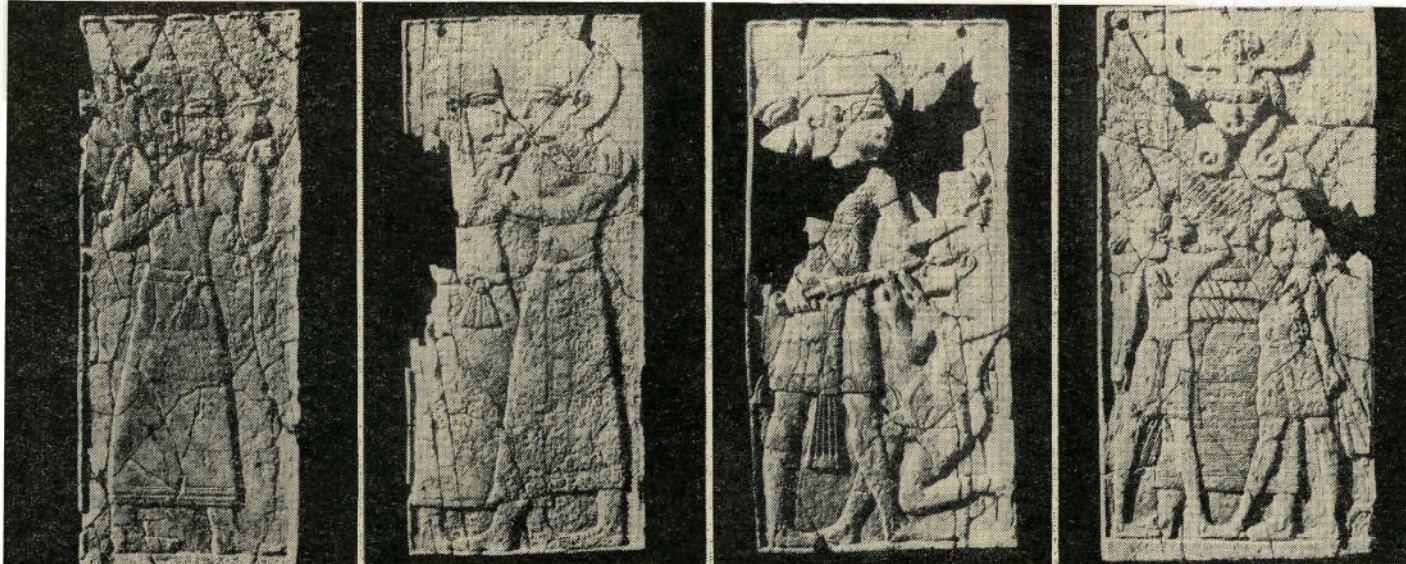

Stříbrná misa
z Ugaritu

Zlatá misa
z Baaleva chrámu

Královna přináší obětní dar božstvu

Král a královna v objeti

Král jako vítězný vojevůdce

Okřídlená bohyně dává pít z vlastních prsů královským chráněncům

menali do zhotoveného plánu paláce. Příjemně mne to vzrušovalo, když jsem viděl, jak se dostávají na světlo předměty staré více než 3000 let.

Zavedli mne do jiné místnosti. Tam archeologové objevili nádherný kulatý stůl. Deska stolu byla zdobena motivy květin vyřezávaných ze slonoviny a pečlivě vsazených do dřeva. Dřevo stolní desky časem zpráchnivělo, ale řezba ze slonoviny se nádherně zachovala jako skvělý doklad výzdoby nábytku. Pořídili hned několik snímků, každému nalezenému kousku přidělili

číslo a zaznamenali do plánu, kde byl nalezen. Podle těchto záznamů bude všechno přesně zrekonstruováno pro muzeum v Damašku.

Objevy v Ras Šamra mají jak pro historika, tak pro teologa nesmírnou cenu. Písemné prameny, které se našly v ruinách starého Ugaritu, jsou světoznámé. Hned v prvním roce vykopávek, v roce 1929, narazili archeologové na chrámovou školu. Ukládala mnoho hliněných destiček popsaných klínovým písmem. Archeologie sice už znala klínové písmo, jak ho užívali Sumerové, Babylóňané, Assyřané, Chetitě a další národy. Ale písmo, kterým byly popsány tabulky v Ras Šamra, bylo zcela jiného typu, s takovým se ještě nikdo nesetkal. Vědci však v neuvěřitelně krátkém čase rozluštili i tento typ klínového písma. Vynikli hlavně profesori Hans Bauer a Édouard Dhorme. Oba učenci — první byl Němec, druhý Francouz — působili během první světové války ve svých armádách u dešifrovacího oddělení kontrarozvědky. Za úspěšné odhalování kódů nepřátelské špionáže byli také oba vyznamenáni.

Za několik měsíců po objevení první série textů neznámého klínového písma byl učený svět nanejvýš překvapen, když se dozvěděl, že vědcům Bauerovi a Dhormovi se záhadné písmo podařilo rozluštit. Pomáhali jim i další badatelé. Zjistilo se, že písmo je abecedního typu, má třicet písmen. Řeč, kterou jsou texty psány, používaly národy v severním Kanaánu. Je to řeč příbuzná staré hebrejštině.

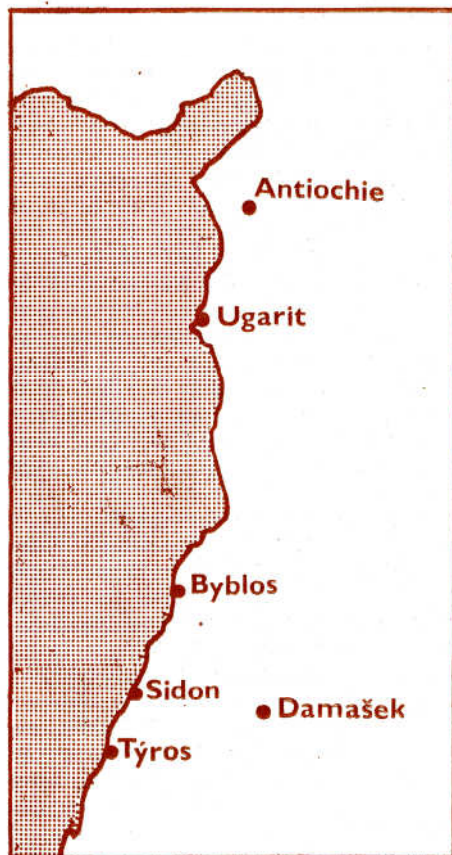
V uplynulých čtyřiceti letech se pokračovalo ve výzkumu těchto textů, dnes se jim říká Ugaritské. Všechny byly zveřejněny a přeloženy. Jiní učenici na základě textů sestavili slovník a mluvnicki k lepšímu pochopení textů. Většina dosud objevených textů má náboženský obsah. Osvětluje jedinečným způsobem styl řeči a způsob vyjadřování Starého zákona, především básnic-

kých knih Joba a Žalmů. Ugaritské texty pomohly vyložit mnohá pro nás nejasná místa v hebrejském textu Starého zákona. Teologové rovněž získávají mnoho vykopávkami v Ras Šamra.

Nejdůležitější přínos těchto písemností je v informacích o kanaánském náboženství. Z biblických zpráv se usuzovalo, že kanaánské náboženství bylo nějakým zvrhlým pohanstvím, že mravní život obyvatel Kanaánu byl velmi uvolněný a špatný, proto se Bůh rozhodl je vyhladit. Byly i jiné mimobiblické prameny, kterým děkujeme za trochu informací, ale něco bližšího o víře lidí v Kanaánu a jejich kultických zvycích jsme neznali až do doby objevů v Ras Šamra.

Texty na hliněných tabulkách mají mytologický obsah. Dočítáme se, jak si lidé v Kanaánu představovali své bohy a čemu vlastně věřili. Hlavním bohem byl El, zvaný „otec věků“ a bůh plodnosti Baal se svou nemorální a divoce temperamentní sestrou Anathou. Dále to byla bohyně Ašera, o které se mluví ve Starém zákoně dosti často. To byli hlavní bohové Ugaritu. Kanaánci si své bohy představovali jako bytosti, které mají radost z prolévání krve a libují si v ukrutnostech. Je docela možné, že v náboženských názorech těchto lidí se odráží jejich vlastní morální úroveň, že svým bohům připisovali vlastnosti, které měli sami. V krvavých krutostech a sexuálních zvrlostech viděli smysl a cíl svého života. Nedivíme se, že Pán Bůh svému lidu přísně zakázal jakýkoli styk s obyvateli Kanaánu. Každý čtenář bible ovšem ví, že Izraelci přes Boží zákaz převzali hodně od obyvatel Kanaánu, ať to byly zvyky, mravy nebo něco z náboženství. Toto přizpůsobování se, proces asimilace, pro Izrael skončil katastrofou.

Teologie získala v posledních třech desetiletích z vykopávek v Ras Šamra velmi mnoho. Vědci pokračují v práci, stále ještě zkoumají nálezy a jistě přinesou ještě další poznatky. S. H.

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

Je možné věřit bez výhrad v božskou inspiraci bible? Lze ji od první strany až po poslední přijmout jako inspirované Boží slovo, nebo je nutné Boží zvěst v ní vyhledávat a oddělovat ji od lidského?

V tomto oddíle soustředíme některé důkazy a četná svědectví, na nichž můžeme spolehlivě postavit svou víru v bibli, která je Boží knihou, protože Bůh v ní zjevuje sám sebe a na jejích stránkách otevírá lidem tajemství své vůle a hloubky plánu spasení.

DŮKAZY INSPIRACE BIBLE

Mezi důkazy inspirace bible uvedme na prvním místě skutečnost, že jednotliví pisatelé biblických knih sami potvrzují božskou inspiraci.

Mojžiš ve svých knihách podává čtyři sta dvacet svědectví o tom, že tlumočí Boží zvěst. Ezdráš a Nehemiáš potvrzují božský původ poselství, které předkládali lidem. Také ostatní proroci spontánně prohlašují, že jsou tlumočníky Božího slova. Izaiáš to potvrzuje stodvacetkrát, Jeremiáš čtyřicetkrát, Ezechiél více než třicetkrát, Amos a Zachariáš téměř šedesátkrát.

Inspiraci Starého zákona několikrát potvrdil i Ježíš Kristus, který otevřeně prohlásil Písmo za nezrušitelné a věčně platné (Mat 5,17.18; Jan 10,35). Jednoznačně uznával autoritu Starého zákona a často se na něj i odvolával. Bez nadsázky můžeme říci, že Pán Ježíš svůj první příchod a události s ním spojené považoval za naplnění inspirovaných knih starozákonních proroků.

Božskou inspiraci dále potvrzují splněná proroctví. Srovnáme-li světové a církevní dějiny s prorockým slovem Pisma svatého, pak poznáme, že Bůh jako svrchovaný pán a vládce pevně

řídí běh událostí a podřizuje všechno svým plánům. Avšak nejedná nezávisle na lidech. Počítá a spolupracuje s nimi. „Nečiní zajisté Panovník Hospodin ničeho, leč by zjevil tajemství své služebníkům svým prorokům“ (Amos 3,7). Proto bible vedle historických zpráv obsahuje četná proroctví, která jsou dokladem božské inspirace jejich pisatelů.

Bůh nedává lidem proroctví proto, aby ukojil jejich zvědavost. Cílem všeho jeho konání je záchrana člověka. A právě k tomu také směřují i biblická proroctví. „Já jsem Hospodin... Hle, už nastalo, co bylo na počátku, teď oznamuji nové věci. Dříve než vyraší, vám je ohlašuji“ (Iz 42,8.9). Bůh předeem ukazuje člověku, že On sám má ve svých rukou běh dějin a že všechno je podřizováno jeho svrchovanému plánu spasení (čti ještě Iz 44,6-8).

Pouhá zmínka o tom, že biblická proroctví jsou důkazem božské inspirace Pisma, není jistě pro mnohé čtenáře dosti přesvědčivá. Uvedme zde proto několik konkrétních proroctví, jež se svým naplněním stala důkazem pro inspiraci. Jednak je to předpověděný život Ježíše Krista. Jeho první příchod byl v četných detailech předem popsán. Starý zákon obsahuje asi sedmdesát proroctví, která se v životě a díle našeho Spasitele obdivuhodně naplnila.

Dále jsou to proroctví vztahující se na lid izraelský. Bůh si vyvolil národ, který měl být nositelem jeho zjevení a strážcem jeho zákona. Vedl ho od počátku a usměrňoval svým prorockým slovem. Připomeňme si některá proroctví tomuto národu určená:

Abrahamovi dal proroctví o jeho potomcích. Předpověděl egyptské poro-

bení i předivné vysvobození (1 Moj 15,13-16 srov. 2 Moj 5,2; 12,40.41);

Bůh předpověděl odpadnutí a rozptýlení Izraele ze zaslíbené země (5 Moj 4,26-28);

Bůh předpověděl babylónské zajetí (Iz 39,3-8), a to nejenom jako událost, která se stane, ale oznámil také, že bude trvat sedmdesát let (Jer 25,12; 29,10-14);

Proroctví hovoří o těžkém pronásledování Izraelců (3 Moj 26,33; 26,29). Dva milióny Židů padlo do otroctví v roce 70 po Kr., když Římané dobyli Jeruzalém.

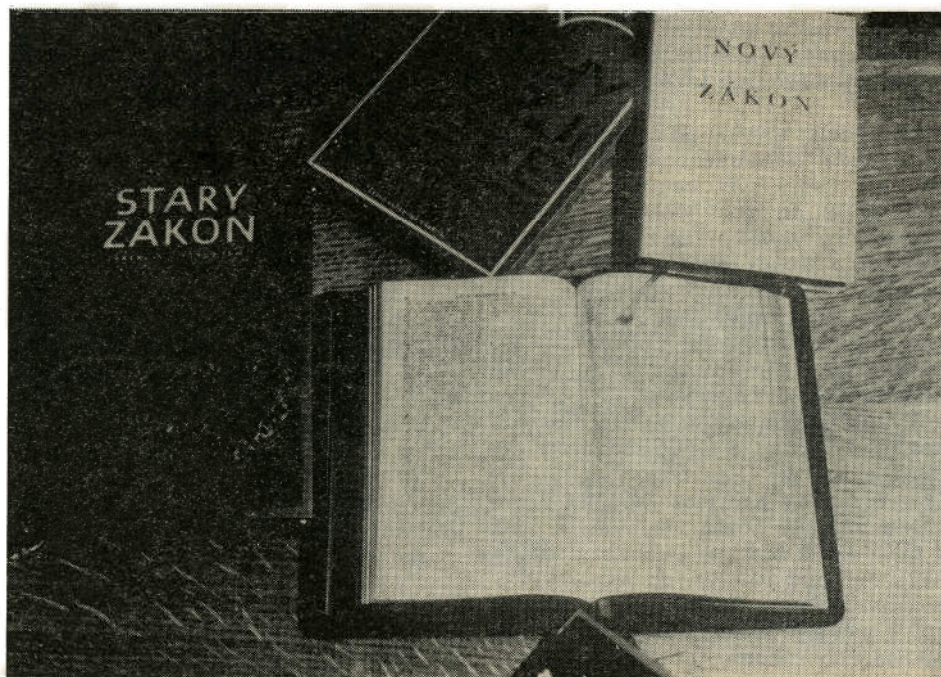
Uvádíme-li zde splněná biblická proroctví, pak nemůžeme pominout četné předpovědi, v nichž proroci předem vylíčili osudy měst, národů nebo světových říší. Tak například v době vzestupu politické a hospodářské moci Babylóna oznámil Bůh jeho pád. Je pozoruhodné, že proroci nepřinesli jen nějaká povšechná proroctví, ale v jejich poselství nacházíme četné detaily, z nichž některé se splnily až po delší době, takže proroci je nemohli sami od sebe předvídat. Kromě jiného předpověď hovoří o tom, že dobyvatelem Babylóna bude Kýrus (Iz 45,1-3) a že město zůstane v rozvalinách, které již nikdy nikdo neopraví a neosídí (Iz 13,19-22; 51,26.37 a mnohé jiné).

Také Týrus byl jedním z nejproslulejších měst starověku. Víme, že to byl důležitý námořní a obchodní přístav na pobřeží Středozemního moře. A přece v době, kdy byl ještě kvetoucím městem, se kterým obchodovaly četné národy, přinesl Boží prorok poselství o jeho zániku (Ez 26,4-14). Týrus dobyl Nabuchodonozor po třináctiletém obléhání. A proroctví dvanáctého verše naplnil teprve Alexandr Veliký až po více než 250 letech, když zbytky starého města odvozl jako stavební materiál k vybudování náspu k ostrovní pevnosti (viz archeologie ZD 2/80).

V souvislosti se splněnými proroctvími bible si zaslouží ještě zmínku Egypt, kterému v době, kdy byl ještě slavným střediskem věd a umění, a v době, kdy jeho vliv na jiné národy byl nezměrný, Bůh předpověděl jeho pád (Ez 29,14.15; 30,6.7).

Boží proroci předpověděli rovněž vývoj světových dějin — a to na dlouhá staletí dopředu. Babylón, Médie-Persie, Řecko, Řím — to jsou říše, které se v předpověděném sledu objevily na scéně světových dějin. Prorok však s více než tisíciletým předstihem předpověděl i rozpad římské říše na drobné státní útvary. Z jednotlivých proroctví knihy Daniele a Zjevení lze sestavit pozoruhodný mozaikový obraz, v němž vynikají četné detaily světových dějin.

Inspiraci Pisma potvrzuje také sku-

tečnost, že pisatelé často vyjádřili pravdy, které přesahovaly jejich vlastní chápání (Dan 12,8.9.13).

Pro inspiraci Písma dále svědčí jednota myšlenek při tak velkém množství pisatelů. K napsání bible použil Bůh asi čtyřicet osob. Byli to lidé, kteří se většinou navzájem neznali. Vždyť žili postupně v období dlouhém více než jeden a půl tisíce let. Pocházeli z různých společenských a sociálních vrstev a psali jednotlivé knihy v rozmanitých podmínkách. Mojžíš byl vychován na egyptském královském dvoře. David a Šalomoun byli králové, zatímco Amos jen pastýřem stád. Petra známe jako rybáře, Lukáš byl lékař a Pavel vynikal vzděláním v židovském zákoně a řecké filosofii. Mojžíš psal své spisy na poušti, Daniel, David a Šalomoun v královských palácích, Pavel ve vězení a Jan ve vyhnanství.

Všechno, co člověk činí, je nedokonalé, i když má sebevětší vzdělání a zručnost. U bible je však pozoruhodné, že při různých povah pisatelů a při rozličných podmínkách a okolnostech, ve kterých jednotlivé knihy vznikaly, byla zformována kniha, jež tvoří obdivuhodný celek.

Božskou inspiraci bible dále potvrzuje její trvalá aktuálnost. Kolik knih dal lidstvu starověk! Řečtí a římské filozofy, učenici, historikové a literáti

napsali knihy, kterými by se daly naplnit dlouhé řady regálů v knihovnách. Lidé se většinou o nich něco dozvědí pouze v hodinách dějepisu, zatímco jejich hlubšímu studiu se věnuje pouze několik specialistů. Naproti tomu bible, která má také svůj původ ve starověku, je knihou stále živou. Čtou ji nejenom teologové a vzdělanci, ale i nejprostší lidé. Její četbě naslouchají dokonce i analfabeti. To svědčí o tom, že jejím autorem nejsou lidé s větší nebo menší vzdělaností, ale Bůh, který své zjevení vložil do spisů psaných lidskou rukou.

Dalším dokladem inspirace bible je její neznitelnost. Těžko bychom našli knihu, která by na jedné straně byla tak mnoho milována a na druhé straně tolik pronásledována. Za žádnou jinou knihu nepoložilo tolik lidí život, ale žádná jiná kniha nebyla tak ničena jako bible. K jiným knihám lidé zůstávají lhostejní, zatímco před biblí buď utíkají, nebo se jí podřizují. Třebaže měla a má své nepřátele, přece je nejvíce překládanou a vydávanou knihou. Biblické společnosti pravidelně uveřejňují, v jak velkých nákladech bible vychází a do kolika jazyků a nářečí je již přeložena. Tato čísla mají jen krátkou platnost, protože se rok od roku mění a počet jazyků a nářečí neustále stoupá. Kompletní bible je vy-

dána v 268 jazycích, Nový zákon v 453 jazycích, část bible v 1660 jazycích a nářečích (statistika z roku 1978).

A nakonec ještě dodejme, že o inspiraci bible svědčí i její vliv. Je těžké postihnout, jak rozsáhlé je její působení. Ovlivnila sociální život a výchovu, filosofii, malířství, hudbu, literaturu, sochařství, právo, písmo, řeč i spisovný jazyk. Nejvýznamnější však je její vliv na člověka. O něm se můžeme každý sám přesvědčit.

Bible je kniha, ze které můžeme čerpat útěchu, povzbuzení a sílu k životu. Je však knihou, z níž sálá znepokojení, protože v ní hříšný člověk stojí před svatým Bohem. Na porušené lidské srdce dopadá Boží slovo, které je „živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvojitý meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kosti a morku, a rozsuzeje touhy a myšlenky srdce“ (Zid 4,12). Nesčetné příklady nezvratně potvrzují tento vliv bible. A nemusí to být vždy jenom lidé vyvržení z lidské společnosti, jejichž život bible změnil. Kolik mužů a žen bylo nešťastných jenom proto, že si nerozuměli se svými bližními, protože v jejich srdcích vládla závist, ješitnost, sobectví nebo pýcha. Pod vlivem slova Božího se změnili. Dnes jsou šťastní.

Chečeť tomuto božskému vlivu otevřít i svoje srdce? J. D.

NAUČENÍ ZE ŽIVOTA NEJTÍŠŠÍHO MUŽE

(9)

Pokorný Mojžíš a ctižádostivý Chóre

MILOSLAV ŠUSTEK

Tichost, trpělivost a pokora Mojžíšova měla být znovu vyzkoušena. Byli-li minulé zkoušky těžké, tato nová byla jednou z nejtěžších.

Písmo podává zprávu, že Chóre, syn Izarův, přibral Dátana, Abirona a Hóna, kteří s dvěma sty padesáti muži povstali proti Mojžíšovi. Byli to předáci izraelské pospolitosti, muži pověstní, kteří zastupovali lid při slavnostech. „Shromáždili se proti Mojžíšovi a Áronovi a vyčítali jim: „Příliš mnoho si osobujete. Celá pospolitost, všichni v ní jsou svatí a Hospodin je uprostřed nich. Proč se povznášíte nad Hospodinovo shromáždění? Když to Mojžíš uslyšel, padl na tvář“ (4 Moj 16,3.4).

Dřívější vzpoury vznikaly z chvilkové netrpělivosti a rozčilení davu. Nyní však šlo o široce založené spiknutí proti trpělivému Mojžíšovi. Původcem tohoto hnutí byl Chóre, schopný a vlivný muž, levita z rodu Kahatova, který byl bratrancem Mojžíšovým. Dle Boží vůle byl ustanoven ke službě ve stánku úmluvy. On však toužil po kněžském důstojenství. Áronovi a jeho potomstvu záviděl kněžství, které dříve v každé rodině vykonával prvorozený syn. Ve své žárlivosti a ctižádosti tajně podkopával autoritu Mojžíšovu a Áronovu. Nyní chtěl svrhnout jejich moc.

K jeho plánu se připojili Dátan a Abiron, Rubenité, jejichž tábor byl rozložen na jižní straně stánku úmluvy, blízko stanu Chóreho, a dvě stě padesát dalších slovutných mužů, kteří byli podobného ducha.

Tito lidé měli poměrně snadnou práci získat na svou stranu pochybující a reptající Izraelce, kteří místo aby uznali své hříchy, připisovali vinu za všechny Boží tresty trpělivému Mojžíšovi. Zapomínali, že Kristus je jejich neviditelným vůdcem a že od něho dostává Mojžíš veškeré pokyny k vedení národa. Před nedávnem byl lid svědkem toho, jak Hospodin potrestal Mirjam za její žárlivost na Mojžíše a za její pomlouvavost. Mnoho naučení si však nevzali z tohoto Božího zásahu. Duch vzpoury a pýchy byl stále v jejich srdci. Ve své žárlivosti začali tvrdit, že Mojžíš a Áron se povýšili nad lid Boží tím, že se ujali kněžství a vlády, ač prý nejsou o nic zbožnější než ostatní Izraelci. Měli by prý pochopit, že jsou na stejné úrovni se svými bratry, které Bůh také obdařil zvláštními dary a schopnostmi.

Chóre a jeho spojenci začali reptajícímu lidu lichotit a tím jej získávali na svou stranu. Chválili ty, kteří zasluhovali pokárání, a to bylo pro iniciátory

velmi příjemné a populární. Lid, ovlivněn Chóreho výmluvností, nabyt dojmů, že kdyby si byl Mojžíš v minulosti počínal jinak, nemusel národ trpět. Izraelci začali věřit, že kdyby byl vůdcem Chóre, který jim připomínal jen dobré činy a nikdy nekáral jejich hříchy, už dávno by se nemuseli trápit na poušti, ale užívali by rozkošných plodů zaslíbené země, kde by žili v blaho-bytu. Najednou byla mezi nimi větší jednota než kdykoli předtím. Najednou i sám Chóre začal věřit, že ho Bůh povolal, aby zakročil ve prospěch Božího díla. Závist, žárlivost a ctižádost totiž strašně zaslepuje oči člověka, jak tomu kdysi bylo u skvělého cheruba Lucifera — Světlohoše, který se postavil proti Bohu a ke vzpouře svedl velké množství nebeských bytostí.

Všichni Izraelci však nesouhlasili s duchem, metodami a taktikou Chóreho. Upřímní, prozíraví a moudří vděčně vzpomínali na obrovské dílo Mojžíšovo, na jeho lásku a trpělivost, na věrnost, s jakou plnil požadavky Hospodinovy, a jak věrně dbal prospěchu celého národa. Spiklenci museli proto vymyslet na Mojžíše nějakou sobeckou pohnutku, kterou by zdůvodnili svůj hluboký zájem o lid. Obnovili staré obvinění, že je vyvedl na poušť proto, aby se nakonec mohl zmocnit jejich majetku. A tak přišel den, kdy Chóre, Dátan a Abiron veřejně obvinili Bohu oddané muže a zvolali: „Příliš mnoho si osobujete! Celá pospolitost, všichni v ní jsou svatí a Hospodin je uprostřed nich. Proč se povznášíte nad Hospodinovo shromáždění?“

Mojžíš netušil, že se proti němu chystá tak rozsáhlá vzpoura. Jak reagoval v tak kritické době? Slovo Boží praví, že když to uslyšel, padl na tvář před Bohem v tiché pokorě a v prosbě o osvětlení, aby věděl, co má říci a co učinit. Nebude k nim mluvit, dokud se nepokorí před svým Pánem, dokud neuklidní svého ducha, který se začal spravedlivě rozněcovat, a bylo nebezpečí, že by se mohl do toho vmísit oheň lidské spravedlnosti. V knize Přísloví 15,28 je napsáno: „Srdce spravedlivého rozjímá, co odpovědět, kdežto ústa svévolníků chrlí samou zlobu.“ Když Chóre a jeho pomocníci chrlili zlobu, Mojžíš, ležící na zemi rozjímal, co má odpovědět lstivým a zaslepeným mužům. Nechtě je věc předložena Hospodinu a On nechť rozhodne, zda bude uspokojena žádost lidu a dojde k jiné nominaci. Čestná věc se nemusí bát zkoušky, druhé a rychlé zkoušky, ani kdyby to mělo být už zítra! Nechtě Chóre a jeho stoupenci přinesou kadidelnice a obětují kadidlo před Hospodinem! Pán ať sám ukáže, zda je považuje za hodné svaté kněžské služby. Nechtě se všichni na to ještě vyspi. Kdo je pokorný, ještě se více pokoří před Pánem na noční modlitbě, a pýcha převráceného, který nespolehá na Boha, se jistě zjeví!

Hluboce zarmoucený Mojžíš povstává od modlitby. Je však klidný a silný. Ví, že ho Bůh vede a že stojí na Boží straně. Jeho rozhodnutí je jasné: Ráno oznámí Hospodin, kdo je jeho a kdo je svatý, komu tedy dovolí, aby k němu přistupoval... Příliš mnoho si osobujete, levité!“ Potom kromě jiného řekl Chóremu: „Ty a celá tvoje skupina se srocujete proti Hospodinu. Co je Áron, že proti němu reptáte?“ Nato dal Mojžíš předvolat Dátana a Abirona. Ti však odpověděli zpupně: „Nepřijdeme. Což je to málo, že jsi nás vyvedl ze země oplývající mlékem a medem, abys nás umoil na poušti? To se ještě opovažuješ dělat ze sebe nad námi velitele? Ještě jsi nás nevedl do země oplývající mlékem a medem, ještě jsi nám nedal do dědictví pole ani vinice. To chceš vyloupnout těmto mužům oči? Nepřijdeme.“ Takto vlastně odpovídali Mojžíšovi řeči egyptského faraóna. Zapomněli však, jak těžce na to faraón doplatil. I oni zatvrdili svá srdce vůči služebníkovi Božimu a zapomněli, že po každém zatvrzení přišly těžké egyptské rány. Avšak duch, který „zaslepil srdce jejich, aby nevěřili“, vedl je ve vzpouře dál. Dátan a Abiron vzpomínali na oplývající zemi a na pikantní egyptskou stravu, na cibuli, česnek, ryby a plné hrnce masa. A že prý se činí velitelem nad nimi! Což nebyl pro ně všechny laskavým otcem? Což se nepostavil nesčetněkrát do mezery, která vznikla mezi Bohem a zhrěšivším lidem? Nezachránil jim i jejich časné věci? Copak neměli všechno, co potřebovali pro časný i věčný život? A přesto nařikali, jako by jho Mojžíšovo bylo těžší než jho, které na ně vložil faraón! A copak se Mojžíš dělal velitelem? Jak

rád by byl tento úkol svěřil někomu jinému! Jak rád by byl už mnohokrát abdikoval! A hle, oni mu připisují nejčernější charakter tyрана a usurpátora! Dokonce jej představují jako člověka, který by jim chtěl vyloupnout oči a takto oslepené by je chtěl vodit, jak se mu líbí! Je možno takto převracet skutečnosti? Nejlstivější a nejpřevrácenější je srdce člověka! Kdo mu porozumí! V knize Přísloví 19,39 je napsáno: „Pošetilost si člověk podvrací cestu, ale jeho srdce má zlost na Hospodina. Křivý svědek nezůstane bez trestu, zahyne ten, kdo šíří lži.“ Tak se stalo i s Chórem, Dátanem a Abironem a s těmi, kteří byli stejného ducha jako oni.

Na jejich zpupnou odpověď Mojžíš vzplanul svatým hněvem. Nemohl vidět, jak tito lidé svým postojem sami sebe ničí, a zvolal k Hospodinu: „Něobracej se k jejich obětním darům!“

Příštího dne se dostavilo dvě stě padesát předních mužů v čele s Chórem a měli v rukou kadidelnice. Byli uvedeni na nádvoří svatyně. V tom se ukázala sláva Hospodinova. Mojžíš a Áron dostali od Boha příkaz: „Oddělte se od této pospolitosti. Chci s nimi rázně skoncovat!“ Služebníci Boží však padli pokorně na tvář a křičeli k Hospodinu: „Bože, Bože duchů veškerého tvorstva, jen jediný muž zhrěšil a ty bys byl rozlícen na celou pospolitost?“ Mojžíš a Áron takto znovu dokázali, že jsou naplněni duchem lásky. Nato Bůh přikázal, aby byl vyklizen prostor kolem příbytků iniciátorů. Mojžíš promluvil k pospolitosti: „Oddělte se od stanů těchto svévolných mužů a nedotýkejte se ničeho, co je jejich, abyste nebyli smeteni spolu se všemi jejich hříchy.“ Když Mojžíš domluvil, rozpoltila se pod nimi půda a ti, kteří dobrému říkali zlé a zlému dobré, sladkému hořké a hořkému sladké, kteří prohlašovali tmou za světlo a světlo za tmou, byli pohlceni se vším, co milovali a na čem si zakládali.

Celý Izrael, který byl kolem nich, utekl ze strachu, aby země i je nepohltila. Oheň od Hospodina pozřel také oněch dvě stě padesát mužů, kteří se odvážili přinést kadidlo.

Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost. Zastane se vždycky těch, kteří milují spravedlnost, mají na mysli dobro pospolitosti a hlavně čest Božího jména.

Všechny zkušenosti, které jsou zapísány v bibli, jsou pro naše naučení. Co člověk rozsévá, to také žne. Mojžíš způsobil ve jménu Páně velké vysvobození z egyptského otroctví, velké věci činil Bůh skrze něho pro lid a pro celý svět. Proto muselo být velké i potrestání těch, kteří chtěli podrývat velké dílo.

Prosme Boha o Mojžíšovu tichost, pokoru a trpělivost, abychom jednou mohli vejít s Božím lidem do věčného Kanaánu. Prosme Pána, aby ve zkouškách života pokořoval naše srdce a tím je chránil před ctižádostí a lstivostí Chóreho povahy.

COŽ V GALÁD LÉKU NEMAJÍ?

Což není žádného léku v Galád?
Což není žádného lékaře tam?
Proč tedy není zhojena dcera
lidu mého?

Jer 3,22

Mezi mnoha krásnými povoláními je jedno, které už nebude na nové zemi: povolání lékaře. Na nové zemi nebude třeba lékařů, protože nebudou nemocní. Zde je však mnoho nemocných, kteří v nemoci lékaře nehledají, nestarají se o lék, mají strach z léčeni, nepřipouštějí si ani, že jsou nemocní.

Nemoc konstatujeme tehdy, když organismu něco chybí nebo má naopak navíc něco, co mu škodí. Každý lékařský zákrok je pak cestou nebo alespoň úsekem cesty z nemoci ke zdraví, z beznaděje k životu, z bolesti ke klidu...

Když mluví bible o době, ve které žijeme, stanoví docela přesnou diagnózu. Svět bude těžce nemocný, protože mu bude chybět něco důležitého. Láska bude v organismu lidstva jen stopovým prvkem (Mat 24,14) a víra — ta snad ani nebude k nalezení (Luk 18,8).

Světlu tedy chybí víra a láska. A na jejich místě je něco jiného — zhoubného. Hora sobectví (Žalm 121,1) a propast slabosti a beznaděje (Jon 2,6).

Diagnóza je stanovena, teď už jen znát lékaře a lék! Je snad nějaký ústav, instituce nadřazená všemu na světě, kde jsou spolehliví odborníci? Žel... Tak jsme uvažovali, dokud jsme se museli stavět na špičky, abychom viděli na stůl. Tenkrát všechno vyřešila maminka. Teď se už bojíme připustit, že bychom tak rádi někdy utekli k tátovi, který by měl řešení. Jinými slovy — nepotřebujeme lék. Vlastně — všechno je v pořádku.

Abychom to však mohli tvrdit, musíme pečlivě zavřít nejskrytější komůrku svého nitra. Musíme sami sobě zakázat pohled na poslední nevyřešený, přehlížený problém svého života; nesmíme připustit, že někde v těle, které vypadá zdravě, je něco malého, ubohého a zhoubného.

Četla jsem o muži, který tu komůrku otevřel a odvážil se pravdivého pohledu na poslední problém svého života, přiznal si nemoc. A potom řekl: „Jsem zdrav jen zdánlivě. Svě problémy jsem vyřešil jen zdánlivě. Na dně mého srdce, v poslední komůrce mého nitra totiž není láska. A proto mi všechno ostatní není nic,

ale vůbec nic platné. Proto nic nejsem“ (1 Kor 13,1-3).

Je to hodně zlé zjištění. Místo v mém nitru určené pro lásku je prázdné. Nejraději bych tam nastrkala nějaká pěkná slova, správné názory a prokazatelně užitečné činy. Ale nejde to. A tak je tam pořád prázdné.

Až otevřete tuhle komůrku svého nitra, tak poznáte, jak je to strašné — nic v ní nenajít, v komůrce pro lásku, prostě neumět mít rád.

Mám v nitru ještě jiná místa. Shromažďuje se tam poznání, schopnosti a všechno, čemu se mohu naučit. Jen lásce se nelze naučit. Tuším, že ve mně vznikne tehdy, až se někdo dá, až někdo bude milovat dříve než já.

Kdo naplní mé prázdné místo, místo pro lásku? Kdo se nebude bát té prázdnoty, ale bude mít čím ji naplnit?

Jestli vám skutečně moc záleží na odpovědi, nabízím vám tu, kterou jsem našla a celou svou bytostí přijímám:

Bůh tak miloval lidi, že jim dal svého jediného Syna. Kdo té lásce věří, nezahyne, ale bude žít věčně. (Jan 3,16).

Někdo miloval dříve než já, někdo se dal ... (1 Jan 4,19). Proto mohu milovat i já.

Moc si přeji, abyste i vy poznali, že tu komůrku si nikdy nenaplníme sami. Láska je z Boha (1 Jan 4,7). a to místo pro lásku je nejdříve místem pro Boha. Celému nemocnému světu zoufale chybí láska — protože mu chybí Bůh.

Balzám z Galád, o kterém mluví prorok Jeremiáš, se připravoval ze stále zeleného stromu. Ten lék je stále k dispozici.

Proč tedy není zhojena dcera mého lidu? (Jer 8,22)

Každý, kdo dovolil Bohu, aby naplnil láskou tu jeho nehlubší komůrku, aby vyřešil jeho poslední problém, aby odhalil malou, ubohou a zhoubnou ránu, která ničila jeho život, každý takový člověk si pak připadá jako slepec. Cítí nesmírně blahodárné teplo slunce, ale nemůže to nikomu dokázat. Dokonce ani nemůže na slunce ukázat — nevidí je. Říká jen: „Je mi teplo. A ten žár vychází někde odtamtud...“

Také si připadám jako takový slepec. Žádné mé slovo vám nedokáže, že existuje Slunce, které nese na paprscích zdraví (Mal 4,2). Mám příliš lidsky malou ruku, než abych vám mohla ukázat Boha. Jen vás chci pozvat: „Stoupněte si vedle mne. Tady to hřeje. A podívejte se na mne. Je mi teplo. Stojím totiž v záři Slunce, které nese zdraví.“

Pokračování příště
P. S.

LOIDA A EUNIKA

matka a dcera

(2 Tim 1,5; Skut 16,1,2)

Loida byla stará a šedovlasá, Eunika, její dcera, v nejlepších letech. Obě byly vdovy a možná, že vedly společně pro svou obživu nějaký malý obchod. Bydlely v Lystře, na severním úbočí mohutného pohoří Tauru, v Malé Asii. Město náleželo do kraje Lykaonie, který tvořil s Galácií jeden administrativní celek.

Eunika, věřící židovka, se provdala za pohana, římského nebo řeckého úředníka. Narodil se jí syn Timoteus. Matka jistě chtěla dát svého syna podle zákona Mojžíšova osmého dne obřezat. Ale nestalo se tak. Snad tomu otec zabránil. Je podivuhodné, že i v nábožensky nesourodém prostředí této rodiny se dále uplatňovala starozákonní zbožnost, protože později ap. Pavel Timoteovi napsal: „Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Od dětství znáš svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše“ (2 Tim 3,14.15).

Manžel Euniky, otec Timoteův, zřejmě brzy zemřel, o Timotea pečovaly obě ženy. Z chlapce vyrostl statný mladík. Tehdy přišli do města dva krajané babičky a matky — Pavel a Barnabáš. Oba hlásali zvěst o Ježíši Kristu, oba byli vybaveni mocí Ducha. Tehdy se přihodilo něco neslýchaného. Muž chromý od narození, který nikdy nechodil, naslouchal tomu, co Pavel kázal o Ježíši Kristu. Slova vnímal tak soustředěně, že Pavel i Barnabáš hned poznali, jak nemocného člověka uchvátila pravá víra. Pavel pojednou přerušil kázání a zvolal: „Postav se zpřima na nohy!“ Načež se chromý muž nejen postavil, a mohl stát, ale začal také chodit. Vzrušení mezi lidmi bylo tak velké, že byli údivem bez sebe. Začali volat ve svém jazyce: „To k nám sestoupili bohové v lidské podobě.“ Pavel a Barnabáš pak byli překvapeni, když spatřili průvod s flétnami a dvěma ověnčenými býky k obětování. V poslední chvíli pochopili, že jsou to oni, komu má být přinesena oběť. Oba misionáři si uvědomili, jak nebezpečné je odeprít poctu. Názory

lidí se rychle mění. Nejsou-li to bohové, pak jsou tedy čarodějové. A skutečně! Zdá se, že Barnabášovi se podařilo uniknout, ale Pavla kamenovali. Když mysleli, že je mrtev, vyvlekli ho za město.

Nikdo nevěřil, že v Pavlově chatrném těle je ještě život. Jak museli být věřící překvapeni, když ten, kterého považovali za mrtvého, vstal a začal mluvit. Nepochybně se Pavel nějakou dobu ukrýval u Loidy a Euniky, než se zotavil, aby mohl pokračovat v cestě. Po dvaceti letech připomíná Pavel Timoteovi pronásledování, které vytrpěl v Lystře. „Ty však jsi sledoval mé učení, můj způsob života, mou víru ... pronásledování a útrapy, jaké mě stihly v Ikonii a v Lystře. Jaká pronásledování jsem přestál, ze všech mě Pán vysvobodil“ (2 Tim 3,10.11).

Netrvalo dlouho a oba misionáři přišli znovu do Lystry. Pavel se Timoteovi svěřil s plánem, který nosil ve svém srdci už dlouho a předložil ho i jeho matce Eunice a babičce Loidě. Byl to návrh, aby syna věnovaly Bohu, aby se Timoteus stal zvěstovatelem Ježíše Krista. To bylo i upřímným přáním rodiny. Když tentokrát apoštolové odcházeli, šel Timoteus s nimi. Měl se stát silným pilířem tehdejší křesťanské církve.

Upřímná oběť dvou opuštěných žen — Loidy a Euniky patří jistě k největším a nejkrásnějším obětím, které byly přineseny pro království Kristovo. Nezapomeňme nikdy na ty dvě ženy, které vedly syna Timotea k víře v Ježíše. Jejich vliv a výchovné působení přineslo církvi Kristově bohaté ovoce.

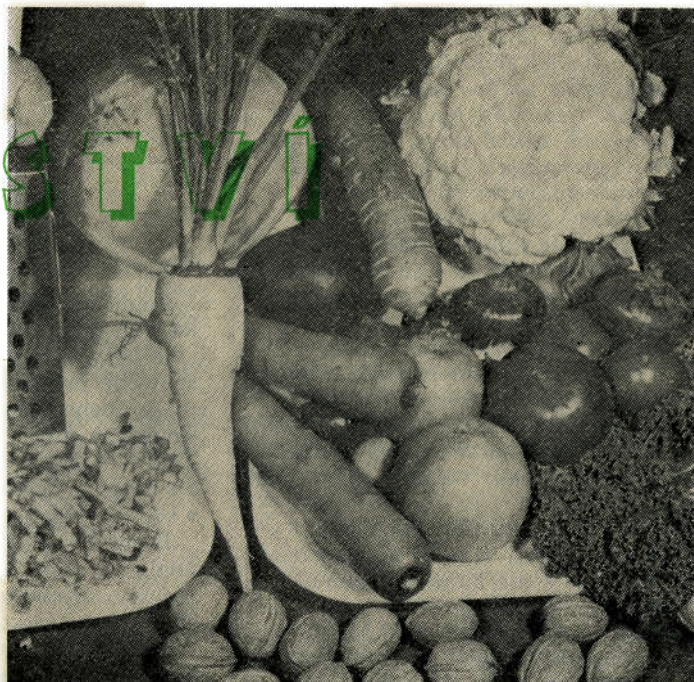
Příklad Loidy a Euniky k nám promlouvá i dnes. I dnes žijí věřící ženy, které vychovávají děti a působí na ně dobrým křesťanským vlivem. Vždyť to je nejvlastnějším posláním křesťanské matky — vychovávat děti v křesťanských zásadách k pravému lidství. Jistě si všichni přejeme, aby takových žen bylo co nejvíce, aby byly k pozhledání nejen svým dětem, ale i církvi a celé lidské společnosti.

J. MARCOLLA

VEGETÁŘSTVÍ

— stojí to za to?

Ze zpráv první knihy Mojžíšovy se dozvídáme, že původní strava člověka byla ryze rostlinná. Samotný Bůh určil lidem na počátku jejich stravu. „Hle, dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm“ (1 Moj 1,29). Po celá staletí se lidé zřejmě tímto Božím výrokem řídili. Změnu nacházíme o několik kapitol dále. Po potopě Bůh lidem dovolil, by svůj jídelníček rozšířili o maso. „Každý pohybující se živočich vám bude za pokrm; jako zelenou bylinu vám dávám i toto všechno“ (1 Moj 9,3). Bůh však nedovolil jíst maso všech živočichů bez rozdílu. Podrobnější informace jsou zaznamenány ve 3 Moj 11. Změna stravy je jednou z příčin radikální změny života i délky lidského věku v době od potopy.

Jedení masa bylo a stále je možností, nikoli životní nutností. Je zjištěno, že strava ryze vegetářská, ovšem vyvážená a pestrá, dostatečná co do množství i hodnoty, může být pro člověka naprosto postačující. Stačí krýt potřebu organismu v období růstu i během aktivního života. Zkusme si dát odpovědi na možné dotazy a námitky: „Stojí to za to vzdát se masité stravy, na kterou jsme si zvykli? Masité pokrmy se přece dají tak snadno a rychle připravit. Vždyť pak nebudeme dobře vypadat. Člověk, který těžce pracuje, se potřebuje také řádně „posílit“, a jak to má dělat bez masa? Na druhé straně si uvědomujeme, že největším argumentem proti vegetářství bývají často samotní vegetáři, kteří se stravují jednostranně a nedostatečně. Orientace na sladká nebo smažená jídla opravdu nemůže maso nahradit.“

Už kdysi prof. Mečnikov, nositel No-

belovy ceny za biologii, řekl: „Maso přispělo nejpodstatnější měrou ke zkrácení lidského života.“ Dr. F. Stare, profesor výživy na Harvardově univerzitě, napsal: „Dřevorubci budou zřejmě vždy požadovat dostatek masa, ale takové přání nemá žádné lékařské nebo výživné zdůvodnění. Odborníci Světové zdravotnické organizace mají za to, že „spotřeba masa ve vyspělých zemích světa neodpovídá potřebám lidského organismu, ale spíše určitému druhu fetišismu (kterému napomáhají občasně statistiky), podle něhož je spotřeba masa ukazatelem životní úrovně.“

Důvody pro požívání masa známe, pokusme se však stručně zhodnotit alespoň některé důvody pro vegetářství, zvážit ověřené nedostatky masité stravy a přednosti stravy vegetářské, jak z hlediska jednotlivce, tak i celé společnosti.

DŮVODY PROTI MASITÉ STRAVĚ

Nemoci srdce a krevního oběhu

Tyto nemoci mají na svědomí ročně tisíce obětí. Strava s nadbytkem těžkých živočišných tuků a cholesterolu je hlavní příčinou vysoké hladiny cholesterolu v krvi. Mezi obyvateli amerického města Framinghamu sledovali odborníci po několik let souvislost mezi hladinou cholesterolu v krvi a chorobami srdce. Výzkumy dokázaly, že jedinci, kteří měli více než 260 mg cholesterolu v krvi, byli srdečními chorobami postihováni čtyřikrát častěji než jedinci s obsahem méně než 200 mg. Denní strava by neměla obsahovat více než 300 mg cholesterolu. Pro uchování zdravého krevního oběhu bychom měli z tuků získávat méně než 10 % kalorií.

To znamená, že nám stačí asi 24-30 g tuku denně. Pro srovnání — biftek o váze 170 g obsahuje asi 25 g tuku. Závěry vyvoďte sami.

Rakovina

Víte, že v jednom kilogramu masa, připraveného na rožni nebo grilu, je tolik benzopyrenu jako v 600 cigaretách? Je to množství asi 9 mikrogramů (cigarety samozřejmě obsahují celou řadu dalších škodlivin). Tato látka prokazatelně působí rakovinu. U pokusných krys vyvolává nádory žaludku, leukemii a rakovinu kostí.

Když se maso během přípravy v kuchyni zahřívá na vysokou teplotu, vzniká ze živočišných tuků jiná nebezpečná látka — metylcholantren. Je pozoruhodné, že k obdobnému chemickému procesu nedochází při zahřívání tuku z rostlin. Jmenovaná látka sice přímo rakovinu nepůsobí, ale snižuje odolnost organismu proti jiným rakovinotvorným vlivům.

Dnes ještě není vědecky dokázáno, zda používání masa zvířat postižených rakovinou vyvolává zákonitě také rakovinu u lidí. Mnohá pozorování tomu však nasvědčují.

Shromažďování jedů

Musíme se také zmínit o nebezpečí akumulace různých jedů, chemických látek, pesticidů a těžkých kovů, ke kterému dochází během biologického řetězu (termínem „biologický řetěz“ rozumíme sled — rostlina je potravou pro živočicha, jeho maso je potravou pro dalšího ... atd.). Maso zvířat a ryb které jíme, je pro nás posledním článkem řetězu, kde koncentrace škodlivin dosahuje nejvyššího stupně. Každý

přechod z jednoho článku na další, od rostlin ke zvířatům, koncentraci zvyšuje.

K seznamu nevýhod užívání masa bychom měli připsat nebezpečí infekcí, jež není zanedbatelné. Chci připomenout také nebezpečí parazitů, které je v poslední době sice omezeno, ale ne zcela odstraněno. Jde o nebezpečí přenosu svalovce nebo tasemnice. Toto nebezpečí se zvyšuje, není-li maso dostatečně kuchyňsky zpracováno.

Jistě bychom mohli v seznamu „proti“ pokračovat dále. Chtěli jsme však připomenout jen základní skutečnosti.

DŮVODY PRO VEGETÁŘSKOU STRAVU

Souhrnně můžeme říci, že rostlinné oleje bohaté na mastné kyseliny mnohem lépe vyhovují potřebám našeho krevního oběhu než tuky živočišné. Nebezpečí infekcí, parazitů a jedů je v případě stravy rostlinné mnohem menší.

Odolnost

Hodnotná strava má nejen zmenšit nebezpečí onemocnění, může také posílit odolnost organismu, dodat fyzickou i duševní svěžest.

Z dochovaných záznamů víme, že přinejmenším od dob antiky si lidé uvědomovali vliv hodnotné stravy. Mohli bychom jmenovat příklady sportovců starého Řecka, Židy v babylónském zajetí nebo také chudé feláhy z horního Egypta. Těmto pracovitým a mimořádně odolným lidem ke zdravému životu stačila denní dávka 70-90 dekagramů celozrnného chleba, asi 1-2 dcl kyselého mléka, 10-15 dkg tuřínu nebo syrové cibule často doplněné ještě o vydatnou dávku zeleného salátu.

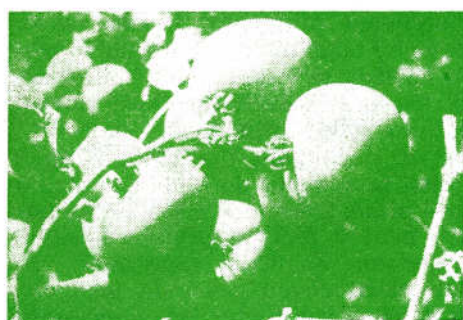
Teprve na začátku 20. století se vědci začali vážně zabývat otázkou vlivu stravy na tělesnou odolnost a zdatnost. Při prvním pokusu sledovali dvě skupiny studentů, kolikrát stisknou bez přerušení pravou rukou rukojeť, které ukazovala sílu vyvinutého tlaku. Jednu skupinu tvořili vegetáři, druhou studenti požívající běžnou smíšenou stravu. Nevegetáři dosáhli v průměru 38 stisků. Průměr skupiny vegetářů činil 69 stisků. Navíc k obnově sil u nich došlo během podstatně kratší doby. Ve druhém kole dosáhl průměr vegetářů dvojnásobku průměru druhé skupiny.

Před několika lety jeden švédský vědec prováděl zkoušky vytrvalosti v jízdě na kole a zjišťoval vliv stravy. K pokusu si vybral 9 sportovců a provedl test, jak dlouho vydrží jet na kole stanovenou rychlostí. Pak jim po tři dny předepisoval zvláštní stravu a pokus znovu opakoval. Test týchž sportovců za stejných podmínek ukázal podstatný vliv stravy na vytrvalost organismu. Při požívání stravy bohaté

na maso a živočišné tuky dosáhla skupina průměrného výkonu 57 minut. Po třech dnech smíšené stravy s omezenou dávkou masa ve prospěch rostlinné stravy vydrželi průměrný výkon 114 minut. Po dalších třech dnech, kdy přijímali výhradně rostlinnou stravu složenou z obilovin, ovoce, zeleniny a ořechů, vydrželi průměrný výkon 167 minut. Vlivem vegetářské stravy, ovšem pečlivě sestavené a vyvážené, dosáhli tedy téměř trojnásobného výkonu. Je zřejmé, že hodnotná rostlinná strava může být organismem lépe zužitkována a proměněna v energii.

Od jednotlivce ke kolektivu

V Kalifornii sledovali dlouhodobě skupinu vegetářů (navíc příslušníků církve adventistů) a porovnávali s ostatním obyvatelstvem. Zjistili, že u vegetářů se podstatně méně vysky-

tovaly všechny druhy rakoviny. Srdeční choroby se projevovaly méně často a až v pozdějším věku. Ukázalo se, že hlavním faktorem rozdílu je jejich strava. Naprosté vyloučení masa ze stravy snížilo dávky bílkovin a tuků. Rostlinná strava se naopak vyznačovala zvýšeným obsahem vitamínů. Zvětšila se také imunita organismu, zřejmě v důsledku nepřítomnosti živočišných bílkovin.

Skupina lékařů sledovala také pevnost kostí u vegetářů a srovnávala s podobnou skupinou lidí, kteří běžně používají masitou stravu. Došli k více než pozoruhodným výsledkům, které svědčí ve prospěch vegetářů. Navíc zjistili, že u nich s narůstajícím věkem nedochází k tak výrazným změnám, jako u jiných skupin.

Hospodárnost

Živočišné bílkoviny jsou při zachování množství a hodnoty mnohem nákladnější než porovnatelné množství bílkovin rostlinných. Zamysleme se, jak celé lidstvo doplácí na živočišnou stravu. Například ze spotřebovaných rostlinných bílkovin je nám k zužitkování předáno prostřednictvím mléka 23 %, vepřovým masem 12 % a hovězím masem pouze 10 %. Z množství spotřebovaných kalorií je dále předáno mlékem 15 %, vejci 7 %, hovězím masem 4 %. Tato čísla zřejmě nepo-

třebují komentáře. Pro objektivnost musíme vzít v úvahu, že zvířata spotřebovávají jako krmivo i bílkoviny a kalorie, které jsou lidským organismem nezužitkovatelné. Přesto zůstává pravdou, že živočišná výroba spotřebovává ročně obrovské množství obilovin a dalších zemědělských produktů, které bychom mohli zužít přímo.

Platí to i o rybách. Co je zapotřebí například k získání jedné konzervy masa tuňáka (250 g)? Na počátku musí být 250 kg mořských řas. Ty „spasou“ malé rybičky a narostou do úhrnné váhy 25 kg. Toto množství spotřebují sledi, čímž narostou o 3 kg. 3 kg slediho masa spotřebované tuňákem vydá oněch 250 g, které můžeme zužít. K podstatným přímým ztrátám množství je třeba přičíst již zmíněnou koncentraci škodlivých látek.

Ekologie

Zanedbatelné nejsou ani důsledky na životní prostředí. Stále jsou mýceny lesy, ničena původní přírodní rovnováha, aby se rozšiřovala pole, která mají nasycit předně domácí zvířata. K výrobě 10 dkg bílkovin v hovězím masu je zapotřebí téměř desetinásobné plochy půdy než k výrobě 1 kg bílkovin v soji. K výrobě bifteku, jenž nám dá stejné množství bílkovin, které bychom získali přímo konzumací obilovin, je zapotřebí čtrnáctinásobné osetní plochy. Plodina, která z hektarového výnosu skýtá 1 600 000 zužitkovatelných kalorií, může po spotřebování v živočišné výrobě předat ve formě masa nanejvýš 400 000 kalorií.

Podobná situace je i v hospodářství s vodou. Pro získání jednoho vejce je zapotřebí průměrně 150 litrů vody. Pro jeden hrnek mléka 1000 litrů a pro získání 20 dkg hovězího masa dokonce 4 000 litrů vody. (Bereme v úvahu nejen vodu zužitkovanou přímo zvířetem, ale také vodu nezbytnou k získání příslušného krmiva). Zatímco pro získání jedné kukuřičné palice postačí 300 litrů a na půl kg chleba 280 litrů vody. Naše zvyky v jídle ovlivňují přímo či nepřímo mnoho dalších oblastí života. Zvážením všech faktorů docházíme k závěru, že přechod k vyvážené hodnotné všestranné stravě rostlinného původu může být prospěšný v mnoha ohledech — zlepší náš zdravotní stav, zvýší odolnost vůči nemocem, tělesnou výkonnost i duševní svěžest. Pro společnost může přinést výrazné důsledky ekonomické i ekologické. Vegetářství má cenu, dá-li se o ceně v tomto případě vůbec hovořit.

Podle zahraničních pramenů zpracoval K. Nowak

ZPÍVEJME HOSPODINU

Nová píseň

MILAN DROBÍK

Již v některých předcházejících článcích jsme se zamýšleli nad důležitostí a závažností duchovní písně v životě křesťana. K tomu, aby mohl člověk zpívat a naučit se novým písním, potřebuje zpěvník. Jsem si vědom, že má-li církev zpívat při různých příležitostech a má-li to být zpěv živý, nestačí pouze jeden zpěvník. A tak se nám do rukou dostávají různé zpěvníky, některé dobré, jiné horší. Žijeme v moderní době a ta přináší s sebou i názor, že se musí zpívat neustále něco nového. Zpívat novou píseň je dobré, ale ne vždy za každou cenu. To v sobě skrývá nebezpečí. Existuje totiž text Písma, na který se někteří odvolávají. Je v něm napsáno, abychom zpívali „píseň novou“ (Žalm 40,4). Když však pozorně čteme tento Davidův žalm, zjistíme, že výraz „nová píseň“ nemusí znamenat jen nově zkomponovanou melodii na nový text, ale že je to něco duchovně hlubšího, odraz určité zkušenosti s Bohem. Skladatel písně nebo textu něco prožil ve vztahu k Bohu a jeho srdce přímo překypuje touhou zpívat. Konkrétně ve výše uvedeném Žalmu David prožil zkušenost očistění, vytažení z bahna, osvobození od hříchu. Poznal Boží milost, která ho po pádu opět postavila na pevnou půdu.

Jsem přesvědčen, že i mnohé moderní písně byly složeny v témže duchu jako je skládal David. Vznikly po vyslyšené modlitbě, po naplněném zaslíbení, v čase bolesti nebo radosti, ale vždy jako projev naprosté oddanosti a vděčnosti Tomu, který způsobil danou situaci. I v naší vlasti jsou v různých

církvích autoři dobrých duchovních písní. Jsem vděčný Bohu, že i naše církve má své hudebníky, skladatele a textaře. Mnohé písně přirostly k srdcím zvláště mladých lidí, kteří potřebují slyšet novou duchovní píseň v moderním pojetí.

Avšak některé nové písně nebo zpěvníky jako by byly poznamenány určitým stereotypem, dovedností a pružností skladatelů a textařů. Jsou písně, které vznikly na „zakázku“, „na míru“ k určitému programu, besídce apod. Ne že by tomu tak někdy nemohlo být, ale ne vždy se v takových písních ozývá ten pravý duch inspirace slovem Božím a prožitá zkušenost.

Boží slovo nám umožňuje alespoň z části proniknout do hlubin významu nové písně, která, podle biblického pojetí, není v žádném případě lidským výplodem. Žalmista zdůrazňuje, že Bůh vložil novou píseň do jeho úst. Nejedná se jen o toho, kdo píseň složil, ale také o ty, kteří ji zpívají. Jsou to lidé obdarováni nezaslouženou milostí vyvolení k věčnému životu, kteří denně zakoušejí osobní proměnu, jsou svědky spasitelného díla Pána Ježíše Krista v plánu vykoupení od pádu člověka, přes zkušenosti lidu izraelského, narození Ježíšovo, jeho život i smrt na Golgotě, prázdný hrob, vylití Ducha svatého až k současným zkušenostem s ním. Všem těm, kteří se osvědčují v pevné víře, vkládá Bůh sám do úst novou píseň. Z tohoto hlediska „píseň novou“ nemůže zpívat někdo, kdo zvěst o milosti Boží neprožil.

Nová píseň je svědectvím čistého

učení. Je to zvěst čistého evangelia bez lidských nánosů a příkras. Proto se bude mnohým zdát nezvyklá a nepochopitelná. Čisté svědectví nezáleží jen v řeči, ale především v moci z posvěcení Ducha svatého. Stěžujeme si často, že naše svědectví postrádá účinku? Necítíme někdy, že odcházíme ze shromáždění, v němž jsme studovali slovo Boží a vyslechli kázání, sice poučení, ale chladní, bez povznesení duše, bez zvláštní radosti anebo i bez pocitu zkroušeného srdce? Nevede nás slovo Boží i mnohé písně jen k formálnímu „roztržení roucha“ bez zalomcování nitrem?

Ryzí a mocné svědectví nové písně, vložené z milosti Boží do úst svědků, je mnohdy překvapivě působivé. Nemusí to být vzcný a umělecky vypracovaný text v nádherném a složitém doprovodu jásavých tónů, ale někdy docela prostá slova a jednoduchá melodie vytřeská z duše naplněné vděčností, která působí i na posluchače tak, že se nemohou ubránit přemýšlení o milostivém Božím plánu vykoupení. Když je svědectví nové písně provázeno stejně účinným svědectvím života, pak se do stavuje vzácné ovoce porozumění a přijetí zvěsti slova Božího.

Nebráňme se proto nové písni. Jestliže přinese nový život, novou radost, nové duchovní pohnutky, nové probuzení a novou touhu po Bohu, je složena z popudu Ducha svatého. Jestliže však přinese kritiku, rozruch a rozpaky a neučiní člověka šťastného a toužícího po Bohu, není to píseň nová. Zpívejme novou píseň a také prožívejme nový život v Kristu Ježíši. Když apoštol Jan pozoroval ve vidění zástup lidu Božího, napsal: „... a slyšel jsem hlas z nebe ... znělo to, jako když hudebníci rozezvučí své nástroje. Zpívali novou píseň před trůnem ...“ (Zjev 14,2,3). Kéž je i náš život novou písní. Odevzdejme se Bohu s upřímnou prosbou: „Vlož, Bože, do mých úst tu píseň, která by vždy nově svědčila o tvé milosti, o tvém vítězství nad smrtí, o naději na setkání s tebou.“

CO JE ŠTĚSTÍ?

Vše na světě
má krátké jenom trvání.
Co začalo —
to také skončit musí —
ať dříve, nebo později.
Paprsky slunce
vzápětí mrak zaclání,
a oči — ústa
celý den se nesmějí.
Pláč střídá úsměv,
radost smutkem chřadne.
Rozkvetlá růže
voní chvíli jen;
i záhon nejkrásnějších květů
jednou zvadne,

noc vystřídá
i ten nejpěknější den ...
Štěstí je prchavé,
mezi prsty proklouzne ti,
jak horské bystřiny
proud křišťálový.
V perutích ptačích
do teplých krajů letí —
a kdy se vrátí?
Kdo ví!

Může být člověk šťastný
stále — bez přestání?
A kdo mu vlastně může
pravé štěstí dát?

Znáš odpověď:
Když k modlitbě se skláním,
mé srdce cítí:
Ježíš mne má rád!
A to je štěstí ...
Duše rozervaná
u jeho nohou najde pokoj,
mír a klid.
Jsi nešťastný?
Uchop se svého Pána,
jen z jeho dlaní
můžeš pravé štěstí vzít.

*

V. GAJDOŠÍKOVÁ

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ KMK K 35. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

U příležitosti 35. výročí osvobození našich národů z fašistické poroby sešli se dne 28. května 1980 v Praze představitelé a duchovenstvo nekato-lických církví a náboženských společností i čtyř bohosloveckých fakult ke slavnostnímu shromáždění. Promluvi-li na něm místopředseda Federálního shromáždění a předseda Sněmovny národů profesor dr. Dalibor Hanes, DrSc., dále proděkan Komenského evangelické bohoslovecké fakulty profesor dr. Amédeo Molnár a další představitelé církví.

Třistačlenné shromáždění přijalo slavnostní prohlášení, které odeslalo prezidentu ČSSR dr. Gustávu Husákovi spolu s blahopřejným dopisem k jeho opětovné jednomyslné volbě do této funkce.

OBYVATELSTVA NA NAŠÍ PLANETĚ po staletí přibývá a rychlost v přírůstku se stále zvětšuje. Současné žije na naší planetě 4,2 miliardy lidí. V roce 2000 jich už bude 7 miliard. Země je dnes z biologického hlediska přelidněná. Dvě třetiny obyvatel Země se už nemohou dosyta najíst — a nejvíce obyvatel přibývá právě tam, kde jsou existenční podmínky nejhorší — v zemích „třetího světa“. Lidé, kteří mají hlad a nemají práci ani pořádný byt, snadno onemocní, stávají se brutální a agresivní. Kde panuje hlad, tam se těžko zavádí stabilní sociální nebo politický pořádek. Z tohoto hlediska problém hladu ovlivňuje i mír na světě.

PAPEŽ DÁVÁ GALILEIMU ZA PRAVDU

Galileo Galilei, italský matematik, astronom a fyzik, svými objevy podpořil Koperníkovu heliocentrickou soustavu. Prošel ostrou srážkou s církví katolickou. Dne 22. června 1633 byl v Římě odsouzen svatým oficiem do vězení na neurčitou dobu. Galileiho učení, že se Země otáčí kolem Slunce, bylo tehdy v rozporu s názory teologů. Galileo Galilei musel pod pohrůžkou smrti své učení slavnostně odvolat. Říká se o něm, že když odcházel ze soudní síně, řekl: „A přece se točí...“

Teď papež Jan Pavel II. slavného astronoma Galileiho rehabilitoval. Prohlásil: „Tomuto člověku se stala křivda. Velice trpěl od církve.“

BISKUPSKÁ KONFERENCE 32 protestantských a pravoslavných církví sdružených v Celostátní radě církví Spojených států amerických vydala v New Yorku prohlášení, požadující radikální reformu severoamerické justice. Toto prohlášení označuje chudobu a špatné sociální poměry za hlavní příčinu rostoucí zločinnosti a uvádí, že existence tak velkého počtu chudých, diskriminovaných a utiskovaných lidí v USA je dokladem nespravedlnosti tohoto systému: „Nespravedlivá společenská struktura vede k soustředění bohatství a politické moci v rukou několika málo osob, kdežto většina obyvatelstva je chudá a bezmocná.“

NA HOŘE SINAJI byl položen základní kámen obrovské stavby chrámu, společného třem náboženstvím, totiž křesťanskému, islámskému a židovskému. Každé z těchto vyznání bude mít v budově potřebné místnosti. Palácovitá stavba bude mít na svých pěti věžích symboly všech tří monoteistických náboženství. Pro návštěvníky a poutníky budou k dispozici ubytovací zařízení.

V RAKOUSKU 23 MRTVÝCH DROGOMANŮ V JEDINÉM ROCE

Rakouský ministr vnitra bije na poplach, protože černý trh na drogy se neuzdržitelně šíří. Zneužívání léků a obchod s omamnými jedy se stává problémem. Přestože Rakousko je vzhledem k jiným západním státům v užívání drog stále ještě jen „rozvojovou zemí“, musí být učiněno všechno, aby se zachránilo, co se dá. Vždyť 23 mrtvých mladých lidí, kteří zemřeli po použití omamných jedů za jediný rok, je alarmující číslo — i když ve Švýcarsku nebo Dánsku jich umírá čtyřikrát více. Kořen tohoto společenského zla vidí šéf příslušného ministerstva ani ne tak v defektu osobnosti drogomana, jako ve formách života a v mezilidských vztazích naší doby.

CELOAFRICKÁ KŘEŠŤANSKÁ KONFERENCE, sídlící v Nairobi (Keňa), uveřejnila statistiku, ze které vyplývá, že současná Afrika má — v důsledku politických nepokojů — na čtyři milióny uprchlíků. Přitom plnou polovinu z nich tvoří děti. Počet uprchlíků v celosvětovém měřítku se odhaduje na 8,5 miliónu. Afrikané tedy tvoří prakticky celou polovinu z nich, přestože počet obyvatelstva Afriky představuje jen asi 13 % obyvatelstva na světě. Uvážíme-li, že v roce 1965 se počet afrických uprchlíků odhadoval na 535 tisíc, pochopíme, do jak hrůzných rozměrů se rozrůstá lidské utrpení v této části světa.

KŘEŠŤANSKO-ŽIDOVSKÉ BOHOSLUŽBY BEZ KŘÍŽE

Odpovědní zástupci protestantských a židovských skupin v USA, které se snaží mít společné bohoslužby, se sjednotili na nových návrzích, jak by měly vypadat společné bohoslužby, v kterých by se cítili všichni dobře. Při nahodilých společných bohoslužbách tomu tak vždy nebylo. Národní rada církví a „Sdružení hebrejských obcí v USA“ se společně dohodly, že křesťansko-židovské bohoslužby by se měly konat zásadně v církevních budovách. Doporučuje se upustit od modlitby Otčenáš, „ani ne tak kvůli textu, ale že tato modlitba je tradičně užívána jednoznačně jen u křesťanů“. Rovněž tak by se mělo upustit od používání nebo vystavování kříže. Výjimečně, kde kříž je nějak zabudován do bohoslužebné místnosti, nebo patří k jejímu vybavení, by se mohl ponechat. „Kříž by totiž mohl vyvolávat u židů tragické vzpomínky a připomínat utrpení, které ve jménu kříže museli v minulých staletích prožít.“ Návrhy byly předány vedoucím gremiím k posouzení.

VE FRANKFURTU NAD MOHANE (NSR) se konal první sjezd 158 muslimských náboženských obcí v Německé spolkové republice. Hosté přijeli i z Nizozemí, Belgie, Švýcarska a Rakouska.

V UPLYNULÉM ROCE 1979 zemřelo jen v New Yorku 224 mladistvých na otravu heroinem. Z nich bylo 55 mladších 16 let. Vášně po heroinu se mezi americkou mládeží stále šíří. Částečně k tomu přispívá názor mladých lidí, že malá dávka heroinu neškodí.

RAKOVINA — Z POLOVINY ALKOHOL A NIKOTIN

Podle zpráv z denního tisku trval šest týdnů XII. mezinárodní kongres o rakovině v Buenos Aires. Na 8000 účastníků dospělo k závěru, že v posledních čtyřech letech nebylo dosaženo rozhodujících úspěchů v boji proti této zhoubné chorobě, a to ani v oblasti základního výzkumu ani v terapii. Výzkumem rakoviny se dnes zabývá asi 40 000 vědců.

Mnoho lékařů, kteří se zabývají především otázkami předcházení a včasného poznání rakoviny, připomíná, že asi polovina všech onemocnění rakovinou je důsledkem požívání alkoholu a kouření. Kromě toho je pravděpodobné, že riziko vzniku rakoviny žaludku značně zvyšuje strava obsahující silně solené a uzené potraviny, ve které je současně nedostatek mléka a mléčných výrobků.

